

Aloitteet, valtuuskunta 2024

Sisällys

Poliittiset aloitteet

1. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Suomeen perustuslakituomioistuin
2. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Keskustanuorten tulee edistää selvitystyötä polygamian sallimisesta Suomessa
3. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Lasten ja nuorten tietoisuutta kotimaisen ruuan alkuperästä lisättävä
4. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Valittajat maksamaan valituksistaan
5. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kunta- ja aluevaalit siirrettävä alkukesälle
6. Uudenmaan Keskustanuoret: Äitiys vai ura vuonna 2024? Suomi ansaitsee syntyvyyskuoppansa
7. Uudenmaan Keskustanuoret: Naistoiminnan puoluetukikiintiö poistettava
8. Uudenmaan Keskustanuoret: Luottamustehtävien sukupuolikiintiöt poistettava
9. Uudenmaan Keskustanuoret: Peruskoulun läpäisyvaatimuksia tiukennettava ja tarkistettava
10. Uudenmaan Keskustanuoret: Takaisinsoitto ei saa olla ainut tapa saada yhteys terveydenhuoltoon
11. Uudenmaan Keskustanuoret: Vanheimpainraha sidottava indeksiin
12. Uudenmaan Keskustanuoret: Lapsilisiä on korotettava
13. Uudenmaan Keskustanuoret: Kumipyöräliikenteen eri käyttövoimien monipuolisuutta on kehitettävä
14. Uudenmaan Keskustanuoret: Turun ja Helsingin välinen uusi ratalinja tarvitaan
15. Uudenmaan Keskustanuoret: Ay-liikkeiden on otettava mallia MTK:sta sekä muista neuvottelevan tavan etujärjestöistä ja mukauduttava kehityksen mukana voima- ja painostuskeinoja käyttävistä lakko-liikkeistä edunvalvonta organisaatioiksi.
16. Uudenmaan Keskustanuoret: Maaseudulle kokeiluun liikkuvia Ratkaisu-Rekkoja eli Palveluyhdistelmiä.
17. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on puolueena edistettävä monipaikkaisuutta sekä etä- ja hybridityötä
18. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on palattava takaisin kaikki luonnonvara-alan yrittäjät yhdistäväksi voimaksi aina turveyrittäjistä turkistarhaajiin.
19. Uudenmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle
20. Uudenmaan Keskustanuoret: Liikuntatuntien ja liikuntakasvatuksen määrää on lisättävä koulujen lukujärjestyksiin.
21. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Vähintään yksi liikuntakohtaaminen viikossa
22. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tunne- ja vuorovaikutustaidot vahvemmin osaksi opetussuunnitelmaa

23. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tolkkua ”pelituoteinformaatioon” ja peliautomaattien sijoitteluun
24. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kannustetaan opiskelijoita liikkumaan opintopisteiden perässä
25. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Päivittäistavarakaupan valta-asemaan ruokaketjussa puututtava
26. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintorahan tulorajatarkastelusta lukuvuosittaista kalenterivuoden sijasta
27. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintolainahyvityksen laskutapaa päivitettävä
28. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ampuma-aseen turvakaappi pakolliseksi
29. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki uudistettava
30. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Opiskeluun ja tutkintoihin järkevyyttä.
31. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pelastustoimen säästöt tulevat vaikuttamaan turvallisuuteen
32. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Perintövero tulee poistaa.
33. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Seksityöstä maaseudun kantava elinkeino!
34. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen maakuntalaulut lisättävä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.
35. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tuulivoimaloiden kiinteistöverotulot täytyy säilyttää kunnilla
36. Kainuun Keskustanuoret: Kajaanin yliopistokeskusta kehitettävä pitkäjänteisesti
37. Kainuun Keskustanuoret: Puolustusvoimien otettava käyttöön selkeämmät ”turvallisen tilan periaatteet”
38. Kainuun Keskustanuoret: Pysyvän oleskeluluvan asumisaikavaatimusta ei saa eriyttää kuuteen vuoteen
39. Keski-Suomen Keskustanuoret: Edistetään vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta!
40. Keski-Suomen Keskustanuoret: Vanhemmille älylaitevalistusta
41. Keski-Suomen Keskustanuoret: Jyväskylään lääketieteellinen tiedekunta
42. Pirkanmaan Keskustanuoret: Ei vientivetoista palkkamallia lakiin
43. Pirkanmaan Keskustanuoret: Sähköautot verolle!
44. Pirkanmaan Keskustanuoret: Valkohäntäpeurat rauhoittamattomaksi lajiksi
45. Pirkanmaan Keskustanuoret: Duopoli purettava!
46. Pirkanmaan Keskustanuoret: Opiskelijoita tuettava ja Kelan ateriatukea nostettava!
47. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Keskustanuorille kunnianhimoinen maatalouspoliittinen ohjelma
48. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kohti nelipäiväistä työviikkoa
49. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Ei valtion tukia turkistarhaukselle
50. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomen venäläisten saatava tasa-arvoista kohtelua
51. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Lastensuojeluun panostettava
52. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sivistyskummi lapselle
53. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Koulujen hankintoihin järkeä
54. Satakunnan Keskustanuoret: Keskustanuoret kannattavat uutta yliopistoa
55. Satakunnan Keskustanuoret: Maataloustuottajia arvostettava enemmän
56. Satakunnan Keskustanuoret: Ammattikorkeakoulut kunniaan

Poliittiset aloitteet

1. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Suomeen perustuslakituomioistuim

Suomessa perustuslain valvontaa toteuttaa eduskunnan perustuslakivaliokunta, joka antaa lausunnot lakiesityksistä. Tämä ratkaisu on poikkeuksellista maailman mittakaavassa, sillä yleensä perustuslainmukaisuutta arvioi joko korkein oikeus tai erillinen perustuslakituomioistuin, joilla on oikeus kumota lakeja perustuslain vastaisina. Suomessa oikeus voi todeta lain säännöksiä perustuslain vastaiseksi, mutta sillä ei kuitenkaan ole oikeutta kumota lakeja.

Perustuslakivaliokunta on sikäli ongelmallinen, että se nimitetään puoluepoliittisesti kansanedustajien keskuudesta. Viime vuosina on voitu havaita, kuinka perustuslakivaliokunnan toiminta on vähitellen politisoitunut. Vaikka valiokunta kuulee asiantuntijoita, se voi tehdä päätöksiä vastoin asiantuntijoiden mielipiteitä edistääkseen hallituksen tavoitteita.

Siispä Pohjois-Karjalan Keskustanuorten mielestä perustuslakivaliokunta tuleekin korvata riippumattomalla perustuslakituomioistuimella, jonka toimintaan eivät vaikuta poliittiset voimasuhteet ja joka voi myös kumota lakeja jälkikäteen.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ei näe, että erillinen perustuslakituomioistuin olisi oikeusjärjestystä parantava uudistus. Nykymallissa perustuslain tulkintavaltaa käyttävät demokraattisesti valitut kansanedustajat valiokunnassa, mutta tiedostetaan, että poliittisilla ideologioilla voi olla ailahtelevaa vaikutusta näihin tulkintoihin. Perustuslakivaliokunnalla on joka tapauksessa mahdollisuus käyttää kutsusta asiantuntijoita, ja tulkintavallan siirtäminen näille eduskunnan ulkopuolisille asiantuntijoille voisi heikentää kansanvaltaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Keskustanuoret kuitenkin peräänkuuluttaa tarvetta kehittää lainsäädännön perustuslaillisuuden jälkiarviointia.

2. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Keskustanuorten tulee edistää selvitystyötä polygamian sallimisesta Suomessa

Suomessa elää nykyisellään polyamorisissa suhteissa useita ihmisiä ja polyamoristen suhteiden määrä lisääntyy Suomessa vuosittain, tarkkaa tutkimustietoa ei kuitenkaan ole saatavilla, sillä suhteita ei nykyisen lainsäädännön vuoksi pystytä rekisteröimään eivätkä polyamorisissa suhteissa elävät voi mennä naimisiin kaikkien kumppanien kanssa.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret haluaa aloitteellaan, että Keskustanuoret valmistautuu tilanteeseen, jossa Suomessa polyamoriset suhteet lisääntyvät merkittävästi ja sen vuoksi on pyrittävä edistämään lainsäädännöllistä selvitystyötä polygamian sallimiseksi Suomessa. Suomi on muuttuvassa tilassa, jossa seksuaalisuudesta ja erilaisista suhteista puhutaan nykyistä avoimemmin. Maahanmuuton myötä uskontoon perustuvat polyamoriset suhteet voivat myös lisääntyä, jonka vuoksi Keskustanuorten on oltava valmis selvittämään nykylainsäädännön muuttamismahdollisuuksia palvelemaan yhä useampaa suomalaista nyt ja tulevaisuudessa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa polyamoriset suhteet ilmiönä. Keskustanuoret ei kuitenkaan näe tällä hetkellä tarvetta lainsäädännön muuttamiselle moniavioisuuden mahdollistamiseksi avioliitoilla.

Polygamian salliminen olisi merkittävä muutos Suomen nykyiseen avioliittojärjestelmään. On hyvin periaatteellinen kysymys, halutaanko avioliittojärjestelmää lähteä avaamaan niin, että yhdellä henkilöllä voisi olla useampi aviopuoliso. Tällaisen arvopoliittisesti hyvin merkittävät linjamuutokset olisi tarkoituksenmukaista tehdä liittokokouksessa, mikäli sen kiireelliselle käsittelylle valtuuskunnassa ei ole erityistä perustetta.

Maahanmuuttoon liittyvä uskontoon perustuva moniavioisuus voi pitää sisällään hyvin epäterveitä valtarakenteita. Tutkimustiedon perusteella polygamisella suhteella saattaa olla naisosapuolen mielenterveysongelmia lisäävä vaikutus sekä lapsien oppimisvaikeuksia lisäävä vaikutus. Suomalaisen yhteiskunnan eikä Keskustanuorten tule kevyin perustein lähteä tukemaan tällaisen ilmiön yleistymistä.

On totta, että polyamoria on noussut mediassa viime aikoina yhä enemmän esille. Julkisessa keskustelussa tai tieteellisessä tutkimuksessa ei ole kuitenkaan noussut esiin juurikaan perusteita tai vaatimuksia sille, että avioliittojärjestelmää tulisi muuttaa polygamian mahdollistamiseksi. Suuri osa avioliiton oikeusvaikutuksista, kuten perintöön, varallisuuteen ja yhteisasumiseen liittyvät kysymykset ovat sovittavissa sopimuksilla. Polygamia ei ole sallittua käytännössä missään länsimaassa.

Avioliitto on yksi yhteiskunnan perusinstituutioista, joten muutokset siihen vaativat vahvat perustelut. Koska tällaisia ei ole aloitteessa esitetty, polygamian mahdollistavien muutosten selvittäminen ei ole tällä hetkellä tarpeellista.

3. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Lasten ja nuorten tietoisuutta kotimaisen ruuan alkuperästä lisättävä

Ruuan kotimaisuuden merkitys erityisesti 20–40-vuotiaiden keskuudessa on MTK:n mukaan hälyttävän alhainen. Ikäluokasta vain 30 % kokee kotimaisuuden painavimmaksi syyksi ostopäätöstä tehdessä. Vaakakupissa eniten painaa tuotteen hinta. Halvimmat tuotteet löytyvät yleisesti kauppojen omista merkeistä, joiden alkuperä on usein jotain muuta kuin Suomessa.

Yhä kiihtyvän kaupungistumisen ja maaltamuuton seurauksena ihmisten tietoisuus ja kosketuspinta alkutuotantoon on vähentynyt, jolloin kotimaisen ruuan merkitys ja arvo helposti unohtuvat. Kotimaisen tuotannon huono arvostus on omiaan syventämään maatalouden jo ennestään hälyttävää ahdinkoa. Maatalous on kriittinen osa Suomen huoltovarmuutta ja ruokaturvaa, josta meillä ei maailman myllerryksen keskellä ole varaa luopua.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ehdottaa perusopetuksen opetussuunnitelmaan lisättäväksi erilliset lähiruokapäivät. Päivien tarkoituksena olisi lisätä lasten ja nuorten tietoisuutta ja ymmärrystä kotimaisen ruuan ja elintarvikeketjun merkityksestä osana yhteiskuntaa. Lähiruokapäivään voisi kuulua erilaisia vierailuja lähiseudun maataloilille, jolloin nuoret näkisivät käytännössä maaseudun arkea ja oppisivat paremmin ymmärtämään, mistä ruoka omalle lautaselle tulee. Lisäksi päivät voisivat

sisältää tutustumista erilaisiin paikallisiin raaka-aineisiin ja niiden jatkojalostukseen ruoaksi esimerkiksi osana kotitalouden opetusta. Lähempi tutustuminen maaseudun elämään voisi myös lisätä nuorten kiinnostusta eri maaseutuelinkeinoja kohtaan.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Kasvatusjärjestönä Keskustanuoret kannattaa ruoantuotannon tietoisuuden lisäämistä, erityisesti lapsille ja nuorille. Lähiruoalla ja maatalouden elinkeinolla voi olla merkitys osana eri alueiden identiteettiä, ja monilla maatiloilla on vahva työllistävä vaikutus lähialueella.

Oivia esimerkkejä ja tapoja tietoisuuden lisäämiseksi ovat esimerkiksi vierailut maatiloilla sekä teemapäivät kouluissa. Tietoisuus kotimaisen ruoan alkuperästä parhaimmillaan vaikuttaisi nuorten suhtautumiseen ja ostopäätöksiin, sekä mahdollisesti uusiin innovaatioihin sekä yrityksiin.

4. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Valittajat maksamaan valituksistaan

Suomessa on hyvin laajat vapaudet valittaa eri tasoilla tehdyistä päätöksistä. Valituksen alaiset päätökset asetetaan jäihin ja niiden toteuttaminen myöhästyy huomattavasti, vaikka valitus ei menisikään läpi. Esimerkiksi rakennusprojektien kohdalla kustannukset ehtivät nousta moninkertaisiksi sillä aikaa, kun tehtyjä valituksia käsitellään. Nousseet kustannukset kertyvät kuntien ja muiden päätöstahojen maksettavaksi. Olisi oikeudenmukaista, että nousseista kustannuksista vastaavat valittajat, jotka tahallisesti hidastavat ja häiritsevät projektien toteutumista.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaatii, että valitusten tekijät maksavat valitustensa seurauksista esimerkiksi valitussakon muodossa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Valitusoikeus on tärkeä osa kansalaisen ja yhteiskunnan oikeussuojaa. Vaikka Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa mainitun huolen, valittajalle koituvat kustannukset eivät mielestämme ole paras ratkaisu. Se asettaisi kansalaiset ja organisaatiot eriarvoiseen asemaan, kun valittamiseen olisi liitettyä kustannusten pelko.

Kiusantekomielessä tehtyihin valituksiin tulee kuitenkin löytää puuttumiskeinot.

5. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kunta- ja aluevaalit siirrettävä alkukesälle

Kunta- ja aluevaalit ovat paikallisesti tärkeät vaalit, joissa äänestetään ihmisten jokapäiväisistä asioista päättävät luottamushenkilöt. Näissä vaaleissa kasvokkain kohtaamiset ja paikallispolitiikasta puhuminen on erityisen tärkeää myös politiikan kiinnostavuuden kannalta.

Nykyisin kevättalvella käytävien vaalien kampanja toteutetaan kokonaan lumien ja pakkasten aikana, jolloin etenkin ulkotapahtumissa kylmä sää verottaa kävijämäärää sekä lyhentää ihmisten viipymää tapahtumissa. Illat ovat pimeitä ja päivittäinen kohtaamisaika on lyhyt. Korona-aikana kuntavaalit siirrettiin poikkeuksellisesti kesäajalle. Ajankohdan siirrolla oli selvästi positiivinen vaikutus yleisötapahtumien osallistujamääriin ja ihmisten aitoihin kohtaamisiin.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittää, että jatkossa kunta- ja aluevaalit pidetään alkukesällä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa ajatuksen mahdollisista miellyttävimmistä sääolosuhteista, mutta ei näe, että sää on riittävä peruste vaalien siirtämiselle. Keskustanuorten mielestä esitetty kesäajankohta on kuntien viranhaltijoiden, henkilöstön lomien ja vaalien jälkeisten paikkaneuvotteluiden vuoksi ongelmallinen, mikä voi pitkittää valtuustokauden alkua merkittävästi. Myös nuorisovaalien toteutus hankaloituisi kesälomien vuoksi, ja tämä haittaa demokratiakasvatusta. Joinakin vuosina myös sekä EU-vaalit että kunta- ja aluevaalit osuisivat samalle ajankohdalle, mikä voisi heikentää demokratiaa.

6. Uudenmaan Keskustanuoret: Äitiys vai ura vuonna 2024? Suomi ansaitsee syntyvyyskuoppansa

Noin joka neljäs 25–34-vuotiaista naisista on määräaikaisessa työssä. Tämä johtaa siihen, ettei monilla äideillä ole työtä, johon palata vanhempainvapaan jälkeen tai perheen perustamista viivästytetään työpaikan menettämisen pelossa. Työelämän on muututtava naisille tasa-arvoiseksi ja ajatus äitiydestä työmarkkinariskinä on loputtava – niin rakenteellisesti kuin julkisessa keskustelussa. Äitien tai äidiksi haluavien on voitava luottaa siihen, että heillä on paikka työelämässä, riittävä toimeentulo ja mahdollisuus edetä mielekkäällä uralla myös lapsen saamisen jälkeen.

Yhä vuonna 2024 vanhemmuus on riski naiselle, siitäkin huolimatta, että tasa-arvoisen vanhemmuuden eteen on vanhempainvapaiden uudistuksessa tehty työtä. Valitettavan usein raskaana oleva nainen ei saa jatkoa määräaikaiselle työlleen, ennen kuin palaa perhevapaalta. Tällainen aiheuttaa perhevapaaseen ylimääräistä kuormitusta sekä pelkoa työttömyydestä ja toimeentulosta. Työpaikan puute voi myös siirtää työelämään siirtymistä vastoin vanhemman omaa toivetta. Lapsettomien naisten kohdalla pelko uralta putoamisesta ja taloudellisesta toimeentulosta voi siirtää lapsihaaveita, silläkin uhalla, että lapsensaannin mahdollisuudet voivat myöhemmin laskea ja tahaton lapsettomuus lisääntyä.

Julkisessa keskustelussa esiintyy puhetta kotihoidontuesta ja sen negatiivisista vaikutuksista naisten työelämään siirtymiselle. Tällainen näkökulma vie keskustelua väärään suuntaan: yhteiskunnallinen ongelma pyritään ratkaisemaan yksilöihin kohdistuvilla toimenpiteillä. Kotihoidontuella olemisen kannusteiden sijaan meidän tulisi keskustella siitä, että naisille ja äideille olisi mielekkäitä vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia palata työelämään. Seuraavia asioita olisi otettava tässä huomioon:

- Pelkkä puhe tasa-arvoisesta työelämästä ei riitä. Naisten työsuhteiden saaminen määräaikaisten tehtävien sijaan vakituisiksi pitää olla koko yhteiskunnan tavoite. Naiset työskentelevät miehiä useammin julkisella sektorilla ja esimerkiksi julkisen sektorin

leikkauksissa tulee huomioida vahvasti sukupuoli- ja perhevaikutukset. Se, että työsuhteet julkisella sektorilla sidotaan muun muassa projektien kestoihin on ongelmallista ja lisää määräaikaishuomioita.

- Vanhempien tulee saada erityistä tukea työllistymiseen vanhempainvapaiden loputtua, kun työelämään siirtyminen on ajankohtaista. Muun muassa nuorille on tarjolla Nuorisotakuu, joka takaa, että nuorelle tarjotaan esimerkiksi työtä, koulutusta ja uravalmennusta. Vastaavan voisi yletää myös vanhempainvapaalta palaaviin, joilla ei ole työtä. Myös vuorotteluvapaan sijaisuuksia hakevien poikkeuslinjaukset voisi ulottaa vanhempainvapaalta palaaviin: usein lapsen saavien kohdalla yhdistyvät nuori ikä ja se, että työkokemusta omalta alalta on verrattain vähän. Edellisestä työkokemuksesta ennen vanhempainvapaata voi olla jo aikaa.
- Kaikki vanhempainvapaisiin ja raskauteen liittyvien poissaolojen kulut tulee korvata työnantajille täysimääräisinä. Mahdollisuus tarjota ylimääräistä taloudellista tukea työnantajalle on selvitettävä, jotta työnantajalla olisi intressi jatkaa määräaikaista työsuhteita vanhempainvapaan aikana ja sen päätyttyä.
- Yhteiskunnallinen keskustelu on oltava perhemyönteisempää ja suhtautuminen vanhemmuuteen positiivista. Riskeihin perustuva, negatiivinen puhe työelämästä ja perheellistymisestä on loputtava.

Lopuksi, naisten määräaikaisten työsuhteiden ja sen tuomat epävarmuudet elämässä eivät nosta syntyvyyttä. Tasa-arvoinen työelämä on ja tulee olla selvästi aiempaa vahvemmin yhteiskunnallinen päämäärä, johon on etsittävä ratkaisuja muuttamalla rakenteita. Nykyisellä epätasa-arvoisella tilanteellaan Suomi ansaitsee syntyvyyskuoppansa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa huolen alati kasvavasta syntyvyyskuopasta, ja ymmärtää paremman dynamiikan tarpeen vanhempainvapaiden kohdalla. Kaikkien raskauteen liittyvien poissaolojen kulujen korvaaminen työnantajille olisi niin merkittävä kustannus valtion kassaan, että se on erittäin hankala toteuttaa. Samalla rahalla voitaisi luoda merkittäviä suoraan perheille kohdentuvia tukia vanhemmuuteen, mikä lisäisi syntyvyyttä.

7. Uudenmaan Keskustanuoret: Naistoiminnan puoluetukikiintiö poistettava

Puolueiden tulee käyttää tällä hetkellä 5 prosenttia saamastaan puoluetuesta naisten poliittiseen toimintaan. Näin on ollut jo pitkään, ja säännöksellä on ollut myös paikkansa, sillä menneinä vuosina naiset olivat politiikassa vahvasti aliedustettu ryhmä.

Tämä on kuitenkin muuttunut. Viime vuosina Suomessa on nähty hallitus, jossa ministereistä yli puolet on naisia. Niin viimeisissä kunta-, alue- kuin eduskuntavaaleissakin valituksi tuli sekä naisia että miehiä vähintään 40%. Sukupuolen merkitys politiikassa on laskenut yhteiskunnan tasa-arvoistuessa.

Tämä aiheuttaa myös haasteita naisten toimintaan kohdennetun rahoituksen käyttöön. Sukupuolen mukaan rajattu toiminta ei enää monen mielestä sovi nykyaikaan. Mitä lisäarvoa toimintaan tämä valtion määräämä rajaus tuo?

Uudenmaan keskustanuoret katsoo, että puolueet osaavat itse arvioida sen, miten puoluetuki on tehokkainta ja tarkoituksenmukaisinta käyttää. Tämän vuoksi puoluetukeen liittyvä naistoimintaan osoitettava kiintiö on poistettava puoluetuen myöntämisehdoista.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa mainitun huolen rajatusta ja eriyttävästä toiminnasta. Haluamme luoda poliittista kulttuuria, jossa eri ryhmiin kuuluvat toimivat yhdessä. Siksi haluamme selvittää resurssien kohdentamista eri vähemmistöryhmien tavoittamiseen erillisten rajatuille ryhmille tarkoitettujen rakenteiden luomisen sijaan.

8. Uudenmaan Keskustanuoret: Luottamustehtävien sukupuolikiintiöt poistettava

Tasa-arvolaisissa säädetään, että valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden päätöksentekoeleimissä tulee olla edustettuna molempia sukupuolia vähintään 40 %. Näin on ollut jo pitkään, ja säännöksellä on ollut myös paikkansa, sillä menneinä vuosina erityisesti naiset olivat politiikassa vahvasti aliedustettu ryhmä.

Tämä on kuitenkin muuttunut. Viime vuosina Suomessa on nähty hallitus, jossa ministereistä yli puolet on naisia. Niin viimeisissä kunta-, alue- kuin eduskuntavaaleissakin valituksi tuli sekä naisia että miehiä vähintään 40 %. Sukupuolen merkitys politiikassa on laskenut yhteiskunnan tasa-arvoistuesssa.

Kunta- ja aluepolitiikassa sukupuolikiintiöt aiheuttavat merkittäviä ongelmia. Poliittisissa neuvotteluissa luottamuspaikat jaetaan ”mies- ja naispaikkoina” eri ryhmille, jotka valitsevat paikoille edustajansa. Valitettavasti näissä valinnoissa ei usein voida valita osaamisen ja vaaleissa saadun kannatuksen perusteella sopivinta henkilöä, vaan tämän tulee olla myös oikeaa sukupuolta ollakseen sopiva tehtävään.

Uudenmaan keskustanuoret näkee, että demokraattisesti valitut päättäjät kyllä osaavat valita luottamustehtäviin sopivimmat henkilöt sukupuoleen katsomatta. Tämän vuoksi hyvinvointialueiden ja kuntien luottamuselinten sukupuolikiintiöt tulee poistaa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Viittaamme vuoden 2023 valtuuskunnan linjaan, jonka mukaan luottamuspaikkajaon sukupuolikiintiö ei tällä hetkellä huomioi sukupuolten moninaisuutta ja täten ei edistä yhdenvertaisuutta. Keskustanuoret vaatii kuitenkin kiintiöiden tilalle raportointivelvollisuutta ja kehitystoimenpiteitä organisaatioille siitä, miten sukupuolten tasa-arvoa on edistetty ja miten se toteutuu luottamuspaikkajaossa.

9. Uudenmaan Keskustanuoret: Peruskoulun läpäisyvaatimuksia tiukennettava ja tarkistettava

Peruskoulun läpäisyvaatimuksia on tiukennettava ja tarkistettava nykypäivään sopivammiksi. Syy muutokselle on hälyttävän selkeä. Suomen Pisa-tulokset ja osaaminen esimerkiksi luonnontieteissä, matematiikassa sekä lukutaidossa ovat laskeneet koko 2010-luvun eli reilusti yli 10 vuoden ajan.

E erityisen huolissaan pitää olla lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaitojen heikkenemisestä. On ensiarvoisen tärkeää, että kaikki saavuttavat peruskoulussa vähintäänkin sellaiset perustaidot, joilla pärjää elämässään.

Jotta käännämme kurssimme taas kohti 2000-luvun Pisa-tulosten huippua ja peruskoulu taitojen kehittymistä, meidän täytyy vaatia enemmän. Vaatimusten nostamisen lisäksi meidän täytyy myös tarjota enemmän ja oikein kohdistettua tukea sitä tarvitseville oppilaille. Nykypäivänä oppimisvaikeuksien kirjo on paljon moninaisempi. Oppimisvaikeudet ovat paljon muutaki kuin lukihäiriötä tai keskittymisvaikeutta. Oikeaa tukea ja apua oikeaan haasteeseen. Lähtien esimerkiksi oppimistavoista, ryhmäkoosta ja opettajan roolista ja asemasta oppimistilanteessa. Opettajan oikeudet täytyy palauttaa 2000-luvun alun tasolle. Tällä tarkoitan auktoriteettia ja arvostusta, en esimerkiksi karttakeppiä ja häpeä nurkkaa.

Myös ryhmäkokoja on muokattava noin 20 oppilaan kokoisiksi.

Samalla kun huolehdimme, että kaikki saavuttaisivat suurin piirtein samantasoiset perustaidot, meidän tulee vahvistaa peruskoulun oppilaiden motivaatiota elämän ikäiseen jatkuvaan oppimiseen ja opiskeluun. Kenellekään ei saisi luoda traumaattisia kokemuksia oppimiseen tai opiskeluun liittyen. Meillä on yhtä monta erilaista taitoa ja mielenkiinnon kohdetta kuin ihmisiäkin.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esitetyn ongelman, mutta näkee, että syynä eivät ole liian matalat läpäisyvaatimukset, vaan se, että opettajilla on vanhempien ja mahdollisesti työnantajan puolesta paineita päästää oppilaita läpi, vaikka peruskoulun päättökriteerit eivät täytyisi. Lisäksi kannattamme ryhmäkokojen pienentämistä, mutta suuripiirteinen määritelmä ryhmäkoon kohdalla on liian lavea.

10. Uudenmaan Keskustanuoret: Takaisinsoitto ei saa olla ainut tapa saada yhteys terveydenhuoltoon

Viimeisten vuosien aikana yhteyden saaminen terveyskeskukseen on vaikuttanut. Nykyisin suurin osa puhelinpalveluista on automatisoitu, ja yhteyden henkilökuntaan saa soittopyynnön kautta. Yleensä vastaussitoon ajankohta ei ole asiakkaan tiedossa. Useimmiten ne tulevat arkipäivisin virka-ajalla.

Moni suomalainen työskentelee ammatissa, jossa ei pysty vastaamaan puhelimeen joka hetki. Esimerkiksi ajoneuvojen kuljettajat, asiakaspalvelutyötä tekevät tai teollisuuslaitoksessa suojaruustuksessa työskentelevät eivät pysty vastaamaan joka hetki puhelimeen työpäivänsä aikana.

Jos yksittäiseen puhelinsoittoon ei vastaa, joutuu usein tekemään uuden soittopyynnön, ja hoidon saanti pitkittyy.

Uudenmaan keskustanuoret näkee, että terveyskeskukseen tulee saada yhteys muillakin tavoilla, kuin soittopyynnöllä, jotta hoitotakuu aidosti toteutuisi tasavertaisesti. Esimerkiksi nettipalvelun kautta tulisi voida ajastaa soittopyyntö niin, että soittoon pystyy varautumaan. Tarvittaessa myös jonottamalla kohtuullinen aika täytyy saada terveydenhuollon asiantuntijaan yhteys.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa ongelman ja suhtautuu myönteisesti esitettyyn ratkaisuun, jossa olisi mahdollisuus varata soittoaika verkkopalvelun kautta.

11. Uudenmaan Keskustanuoret: Vanhempainraha sidottava indeksiin

Vanhempainvapaan voit aloittaa lapsen syntymän jälkeen. Kela maksaa vanhempainrahaa 320 arkipäivää. Jos lapsella on kaksi vanhempaa, päivät jaetaan tasan kummankin vanhemman kesken. Voit halutessasi luovuttaa osan vanhempainrahapäivistä toiselle pidettäväksi. Voit saada vanhempainpäivärahoja samaan aikaan toisen lapsen hoitoon osallistuvan henkilön kanssa enintään 18 arkipäivän ajan.

Vanhempainpäivärahoja maksetaan arkipäiviltä. Arkipäiviksi lasketaan päivät maanantaista lauantaihin paitsi arkipyhät. Arkipyhä on muuksi viikonpäiväksi kuin sunnuntaiksi sattuva pyhäpäivä. Päivärahasi määrä perustuu vuosituloon. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden jaksolta, joka edeltää etuuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. Tietyissä tilanteissa päiväraha voidaan laskea jakson viimeisten 3 kuukauden perusteella. Saat vähimmäispäivärahaa, jos sinulla ei ole ollut lainkaan tuloja tai vuositulosi jää alle vähimmäismäärään oikeuttavan tulorajan. Raskausrahan 40 päivää, ja äitiysrahan 56 ensimmäistä päivää, maksetaan korotettuna.

Vuonna 2024 vähimmäispäiväraha on 31,99 euroa arkipäivältä. Alla näkyy lähihoitajan palkkatasolla (vuosiansio 30 000,-) tehty laskelma vanhempainrahan määrästä. Kohonneiden elinkustannusten takia vaadimme, että vanhempainraha on sidottava indeksiin.

Laskelma:

Vanhempainpäivärahan korotettu määrä

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä 2.1.2025 alkaen

81,95 euroa/arkipäivä

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä kuukaudessa (25 arkipäivää)

2 048,75 euroa/kuukausi

Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen jälkeen

66,38 euroa/arkipäivä

Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen jälkeen kuukaudessa (25 arkipäivää)

1 659,50 euroa/kuukausi

Vanhempainpäivärahan määrä ilman korotusta

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä 2.1.2025 alkaen

63,74 euroa/arkipäivä

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä kuukaudessa (25 arkipäivää)

1 593,50 euroa/kuukausi

Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen jälkeen

51,63 euroa/arkipäivä

Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen jälkeen kuukaudessa (25 arkipäivää)

1 290,75 euroa/kuukausi

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää aloitteessa ilmaistun huolen, ja yhtyy ajatukseen siitä, että vanhempainpäivärahan sitominen indeksiin olisi tarpeellinen taloudellinen panostus lapsiperheille. Aloitteen muotoilu on kuitenkin sellainen, ettei siihen sellaisenaan voida yhtyä. Toivomme huomiointia aloitteiden muotoiluun ja työstöön, ja toivomme että aloite toimitetaan uudelleen liittokokoukseen.

12. Uudenmaan Keskustanuoret: Lapsilisiä on korotettava

Lapsilisiä tarkoittaa valtion lapsiperheille maksamaa etuutta ja tulonsiirron muotoa, jolla kompensoidaan lapsen huollosta aiheutuvia kustannuksia. Lapsilisillä voi nähdä olevan lapsiperheen toimeentuloa tukevan vaikutuksen ohella syntyvyyttä lisäävä kannustinvaikutus. Syntyvyys on ollut jo monena vuonna alhainen ja voidaan jo puhua Vauva-kadosta. Lapsilisän kannustin vaikutus on hukkunut nousseiden elinkustannusten takia. Tästä syystä lapsilisiä on pikaisesti korotettava. Lapsiperheiden toimeentuloa pitää valtion puolesta tukea vahvemmin, sillä lapsissa on tämän maan tulevaisuus.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Lapsilisän reaaliarvo on laskenut 34,2–42,4 prosenttia vuodesta 1994 vuoteen 2022. Keskustanuoret on huolissaan lapsiperheiden toimeentulosta ja pitää lapsilisien tason korjaamista tärkeänä perhepoliittisena toimenpiteenä.

13. Uudenmaan Keskustanuoret: Kumipyöräliikenteen eri käyttövoimien monipuolisuutta on kehitettävä

Moottoriajoneuvojen eri käyttövoimien monipuolisuutta on kehitettävä. Tällä valinnalla luomme myös kriisin kestävästä yhteiskuntaa sekä luomme kuluttajille erilaisia mahdollisuuksia erilaisiin aikakausiin.

Tällä hetkellä suurimmat ja suosituimmat moottoriajoneuvojen käyttövoimat ovat bensiini, diesel, hybridi ja sähkö. Etenkin ensirekisteröityjen sähköautojen määrässä on tapahtunut merkittävä kasvua. Liikenteen sähköistyminen on hyvä asia, mutta pelkän sähkön varaan meidän ei ajoneuvoliikennettä kannata rakentaa.

Meidän on huomioitava varteenotettavina käyttövoimina myös vety sekä biokaasu. Molemmissa piilee rutkasti ulosmitattavaa ja kehitettävää potentiaalia. Suomi voi tulevaisuudessa olla vedyn suurvalta. Biokaasulle kasvun raaka-aineet ovat jo olemassa, nimittäin suomalaiset kotieläintilat ja biokaasulaitokset. Erityisesti biokaasun kehittäminen ja yleistyminen olisi oivallinen pirstysruiske nautta- ja lypsykarja-rikkaalle Itä-Suomelle.

Biokaasua puoltaa vielä se, että vanhemmat polttomoottoriautot ovat muunnettavissa biokaasuautoiksi. Ja käytettyjen sekä uusien perusautojen hinnat ovat merkittävästi edullisempia kuin täyssähköautoilla. Myöskään polttomoottoriautoja ei sovi unohtaa. Myös ne kehittyvät ja onhan Suomen tieliikenteessä vielä tänä päivänä 2,5 miljoonaa polttomoottoriautoa

Tulevaisuudessa muutkin kuin sähkön ja polttomoottorin hybridit voisivat olla mahdollisia ja tarjota monipuolisempia ratkaisuvaihtoehtoja kuluttajille. Näin esimerkiksi silloin, kun sähkön tai muun polttoaineen hinta on korkea tai saatavuus heikkoa.

Yhteiskuntamme toimivuus on myös varmempaa, kun yhteiskunta ei ole rakennettu liian vahvasti vain sähköisen liikenteen varaan. Yksikin häiriö sähköntuotannossa saattaa vaikuttaa merkittävästi ajoneuvoliikenteeseen. Useammilla eri käyttövoimilla on tässä keskeinen rooli ja monipuolisuus on myös turvallisuus sekä kilpailukyky näkökulma. Erilaiset käyttövoimat voivat olla myös aluepoliittisesti rikastuttava ja kehitettävä vaihtoehto. Etenkin vielä tänä päivänä, kun sähköautojen akut eivät ole kantamiltaan aivan valtavia ja latausverkkokantakin kehitysvaiheessa koko maan mittapuulla.

Erilaisten käyttövoimien moottoroiduissa ajoneuvoissa tukevat myös erityisesti heikommassa taloudellisessa tilanteessa olevia ihmisiä, kuten nuoria. Uusien sähköautojen hinnat ovat yleensä reippaasti yli 50 000 euroa ja erihintaiset ajoneuvot sekä käyttövoimat takaavat laajemmat mahdollisuudet autoileville ihmisille. Tällä hetkellä tilanne on käytännössä se, että joko ajat kalliilla autolla ja edullisella käyttövoimalla tai ajat edullisella autolla ja kalliilla käyttövoimalla.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että sähköautojen hinnat ovat lähtökohtaisesti hyvin suuria ja näkee, että vain sähkön suosiminen kumipyöräliikenteessä on epäedullista – varsinkin kun sähkөөn siirtyminen ei ole kaikille edes taloudellisesti mahdollista. Myös huoltovarmuuden kannalta on parempi, että meillä on useita energialähteitä.

14. Uudenmaan Keskustanuoret: Turun ja Helsingin välinen uusi ratalinja tarvitaan

Turun ja Helsingin välinen uusi ratayhteys on aihe joka puhuttaa paljon. Se jakaa myös paljon mielipiteitä, mikä on yhteiskunnallisen keskustelun ja kehityksen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Yhtä kaikki, ensiarvoisen tärkeää on myös, että kyseinen uusi, moderni ja ennen kaikkea suorin ja nopein ratalinja nykyisen ja entisen pääkaupunkimme ja kahden merkittävän kasvun maakunnan välille tarvitaan.

Uusi rata, tarkoittaen siis Espoo-Salo oikorataa sekä Salon ja Turun välistä kaksoisraidetta on kokonaisuutena välttämätön. Jokainen sekunti ja jokainen minuutti, jonka työstämme nykyisellä banaanin muotoisella vanhalla rantaradalla on tehotonta energian haaskausta.

Nykypäivän yksi kuuma sana on energiatehokkuus ja toimivuus. Siksi uusi, mahdollisimman suora yhteys on välttämätön. Tällä hetkellä emme mene paikasta A eli Helsinki, paikkaan B eli Turku nopeinta ja suorinta reittiä, vaan teemme joka kerta "maakuntamatkan" läntisen-Uudenmaan rannikolle. Niin ihanaa seutua kuin Siuntio, Inkoo ja Karjaa ovatkin, niin tämä jos joku on energian ja ajan haaskausta. Tehokkainta on mennä suorinta ja nopeinta reittiä pitkin. Uudella ratayhteydellä syntyy merkittäviä säästöjä ajassa minutteja ja matkassa kilometrejä. Miksi kiertää maan ääriin, jos voisi mennä suorinta ja tehokkainta väylää pitkin. Nykyinen ratalinja muistuttaa lähinnä hölmöläisten valon kantamista säkeillä pimeään pirttiin.

Merkittävä tarve radalle on myös ihmisten liikkuvuuden parantaminen, julkisen liikenteen kehittäminen sekä ihmisten asumisen ja työssäkäyntialueen laajentaminen Uudenmaan ja Varsinais-Suomen välillä. Nykyisen rantaradan varrella on pieneköjä alle 10 000 asukkaan kuntia, kuten Siuntio, Inkoo ja Karjaa, joka kuuluu nykyisin Raaseporin kaupunkiin. Kyseiset kunnat eivät ole nykypäivän kasvukeskuksia. Kasvun vetureita ovat sen sijaan uuden tarvittavan ratayhteyden varrella olevat Kirkkonummi, Vihti, Lohja sekä Salo. Näistä Vihti on vajaan 30 000 asukkaan kunta ja muut ovat noin 40 000 - 50 000 asukkaan kuntia.

Näistä kasvu kunnista erityisesti Vihdin Nummela ja Lohjan Lempola ovat merkittäviä muuttovoitto- ja kehitysalueita. Erityisesti Vihdin kunnan hallinnollinen keskustaajama Nummela on kasvanut ja kehittynyt pienestä kylästä noin 15 000 asukkaan monipuoliseksi taajamaksi. Nummelan kasvavin alue ja kruununjalokivi on tuore Etelä-Nummelan alue. Etelä- Nummelaan on valmistunut uusi ja uljas koulu- ja päiväkotirakennus 2024, liikuntapaikkoja sekä asuinalueita. Etelä-Nummelaan rakennetaan myös Microsoftin uusi datakeskus, joka on merkittävä työllistäjä jo rakennusvaiheessa sekä tarjoaa useita uusia työpaikkoja valmistuttuaan.

Uusi ratayhteys sekä asema Nummelassa mahdollistavat myös asumisen sekä työssäkäynnin monipuolistamisen. Työssäkäyntialue laajenee usealla kunnalla, jopa toisen maakunnan puolelle uuden asema- ja ratayhteyden myötä. Nummela pystyy houkuttelemaan esimerkiksi lapsiperheitä omakotiasujiksi taajaan tai maaseutumaisesti asutuille alueille. Eikä kaikissa talouksissa muutaman kilometrin säteellä asemasta tarvitse olla välttämättä esimerkiksi kahta tai useampaa autoa, jos ollenkaan autoa.

Näin ollen asuminen ja eläminen voi tapahtua myös maaseutumaisissa ja monipuolisissa Vihdissä tai Lohjalla ja työpaikka voi olla Helsingissä, Turussa, niiden naapurikunnissa tai niiden välimatalla. Uusi raideyhteys siis tukee monipuolisesti monipaikkaista asumista ja aktiivista ja liikkuvaa elämäntapaa. Esimerkiksi Nummelassa uudelta Turun ja Helsingin väliseltä asemalta olisi noin parin kilometrin matka vanhalle Hanko-Hyvinkää radan asemalle, joten vaihto ratojen välillä olisi suhteellisen vaivaton.

Edellinen lause paljastaa myös yhden jatkokehitysmahdollisuuden lisää eli Hanko-Hyvinkää radan mahdollisen henkilöliikenteen palauttamisen.

Ja se kehitys mitä uusi rata mahdollistaa Helsingin suunnalla Uudellamaalla voidaan tehdä myös Turun tienoolla Varsinais-Suomessa esimerkiksi Turku-Uusikaupunki radan kehittämisessä. Näin ollen esimerkiksi Uudenkaupungin autotehtaan kaltaisen suur-työllistäjän työssäkäyntialue kasvaisi merkittävästi. Tällainen kehitys voisi tarjota erityisiä mahdollisuuksia esimerkiksi nuorille sekä opiskelijoille.

Uuden ratayhteyden myötä Lohjan ja Vihdin kasvuun saataisiin yhdistettyä esimerkiksi Hanko-Hyvinkää radan kehitys ja mahdollinen matkustajaliikenteen käynnistäminen uudelleen. Näin ollen Lohjalta ja Vihdistä olisi olemassa järkevä ja tehokas junayhteys kolmeen Suomen suurkaupunkiin Helsinkiin, Turkuun ja Hyvinkään kautta Tampereelle. Ja sama kaavahan pätee samoin myös toisin päin eli suurista kaupungeista pääsee töihin pienempiin kuntiin vielä vaivattomammin kehityksen kolmion eli Helsingin, Turun ja Tampereen sisään jäävällä alueella.

Uusi ratayhteys myös helpottaisi valtavasti joka aamuista moottoritien ruuhkia Lohjalta ja Vihdistä kohti pääkaupunkiseutua. Sekä arki-iltojen töistä paluuruuhkia, jotka sotkevat esimerkiksi Nummelaan keskustaa hetkittäin. Junayhteys myös vähentää vaikutusalueen yksityisautoilua ja näin ollen vähentää merkittävästi vuotuista maanteiden korjausrasitetta Varsinais-Suomen ja Uudenmaan alueilla ja erityisesti maakuntien raja-alueella.

Ja mikä parasta. Uudelle Helsingin ja Turun väliselle ratayhteydelle on jo hahmoteltu jatkumoa, nimittäin ratayhteyttä Turusta Tukholmaan. Tämä kehitys sitoisi Suomen yhä vahvemmin sinne minne kuulumme eli länteen. Tulevaisuudessa siis Helsingistä voisi päästä esimerkiksi kahdessa tunnissa ja Turusta tunnissa Tukholmaan. Turun ja Tukholman välinen junayhteys palvelisi myös koko Suomea valtavasti sekä kehittäisi ja elävöittäisi saaristomeren aluetta. Tämän kehityksen myötä Suomi ei olisi enää saari vaan osa Manner-Eurooppaa. Suomettumisen aika on ohi, kääntäkäämme katseemme siis kehitykselle.

Uuden länsiradan rakentamisessa täytyy huomioida etteivät kaikki kustannukset kaadu osallistuvien kuntien hoidettavaksi. Ratahankkeen mahdollisimman tasapuolinen rakentaminen täytyy olla kaikkien osapuolten tavoitteena. On myös ensiarvoisen tärkeää, että uuden radan osuuden alle jäävän maaomaisuuden menetetty arvo korvataan omistajilleen täysin ja mahdolliset taloudelliset ja muut haitat huomioidaan korvauksissa koskien esimerkiksi yksityishenkilöitä sekä yrityksiä. Rataa ei siis tule kannattaa ehdoilla millä hyvänsä, vaan järkipärisin ja oikeudenmukaisin perustein.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että Espoon ja Salon välisen oikoradan sekä Turun ja Salon välisen kaksoisraiteen kehittäminen kokonaisuutena ei ole tämän hetkessä valtion taloudellisessa tilanteessa mahdollista. Keskustanuoret tunnistaa hankkeen merkityksen erityisesti lähijunaliikenteelle ja aluetaloudelle Turun seudulla sekä läntisellä Uudellamaalla. Keskustanuoret korostaa alue- ja kaupunkipoliittisesti tärkeää tavoitetta kaupunkiseutujen työssäkäyntialueiden laajentamisesta niiden kehyskuntiin lähijunaliikenteellä. Keskustanuoret periaatteellisesti kannattaa raideinvestointeja Helsingin ja Turun välillä valtiontalouden asettamissa raameissa, etenkin, jos hankkeisiin on saatavissa merkittävää EU-rahoitusta.

15. Uudenmaan Keskustanuoret: Ay-liikkeiden on otettava mallia MTK:sta sekä muista neuvottelevan tavan etujärjestöistä ja mukauduttava kehityksen mukana voima- ja painostuskeinoja käyttävistä lakkoliikkeistä edunvalvontaorganisaatioiksi

Ammattiyhdistysliikkeiden on mukauduttava ja muututtava nykypäivään sopiviksi asiallisiksi edunvalvonta- ja ammattioorganisaatioiksi. Esimerkkiä voi ottaa muun muassa Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:stä.

Maa- ja metsätaloudessa on oivallettu, että kehitys ja eteenpäin meneminen ovat välttämättömiä. Näin tapahtui muun muassa kun liityimme Euroopan unioniin ja kansainvälisille hyödykemarkkinoille. Toinen oivallus on ollut se, ettei lakkoilu johda mihinkään rehdin positiiviseen lopputulokseen. Päin vastoin esimerkiksi elintarvikkeiden luovutuslakko tai puun myyntikielto osuvat kaikkein pahimmin työntekijään itseensä puhumattakaan muusta yhteiskunnasta.

Koemme asian olevan samoin myös työntekijä puolella SAK:ssa sekä muissa Ay-liikkeissä. Kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna pitkistä poliittisista lakoista koituu huomattavasti enemmän hyötyä kuin haittaa. Lakkojen pitkittyessä niiden hintalappu kasvaa ja negatiivisia hättävaiikutuksia kohdistuu työnantajayrityksiin, valtion talouteen, viattomiin sivullisiin yrityksiin, pieniin sellaisiin sekä viattomiin sivullisiin kuluttajiin sekä pahimmassa tapauksessa lakkoilevaan työntekijään itseensä.

Laajojen lakkojen sijaan olisi paljon mielekkäämpää järjestää suuria ja huolellisesti organisoituja marsseja tai muunlaisia mielenosoituksia. Marsseilla tai mielenilmauksilla ei aiheutettaisi haittaa sivullisille, viattomille sekä yhteiselle Suomenmaalle. Mielenilmaukset myös tapahtuisivat niin, että työtehtävät tulevat hoidetuksi ja muu ulkopuolinen yhteiskunta esimerkiksi liikenne ei kärsi merkittävästi.

Maine kiirii aina itsensä edelle. Myös kilpailukykyämme sekä houkuttavuutemme ja luotettavuutemme ulkomaalaisten kauppakumppaniemme ja investoivien yritysten silmissä laskee ropisten lakkojen vain jatkuessa ja pitkittyessä. Myös lakkoherkkyys sekä niiden yleisyys Suomessa laskevat Suomen kiinnostavuutta merkittävänä investointikohteena.

Suomi on myös tunnettu vahvana korporaatioiden yhteiskuntana. Osa etujärjestöistä on muuttunut ja kehittynyt, kaikki eivät. Mielipiteen ilmaisu, mielenosoitukset, some- verkko- ja lehtikampanjat, lobbaaminen ja kaikenlaiset marssit ovat hyvää ja toivottua kansalaisaktivismia ja kampanjointia. Ne ovat kuitenkin rehtejä, kevyempiä ja suunnatonta haittaa aiheuttamatonta järkipäistä toimintaa. Seuraava vaikuttamisen paikka tulee jo muutaman vuoden päästä uusissa eduskuntavaaleissa. Eikä vaikuttamistyö rajoitu suinkaan siihen, vaan sitä tehdään jatkuvalla syötöllä ja kaikkialla.

Liian vahvat korporaatiot sekä etujärjestöt toimivat myös kehityksen jarruttajina sekä lakkoilemalla taantumuksen ja taloudellisten tappioiden luojina. Ajatellaanpa SAK:n ja MTK:n "syyskuun kihlauksen" tapainen lähentyminen. SAK esittää valtakunnallista yleislakkoa ja MTK vilauttaa elintarvikkeiden luovutuslakkoa. Tällaisessa hirmuskenaariossa mikä tahansa hallitus saadaan polvilleen ja antautumaan ehdoitta. Tällaisessa tilanteessa voisimme periaatteessa heittää eduskuntavaalit romukoppaan, jos jokin etujärjestö tai useammat yhdessä pystyvät vain omasta mielenjohteestaan estämään joka ikinen kerta kyseessä olevan hallituksen suunnittelemat pakolliset kehitykset ja uudistukset tai hajottamaan jopa eduskunnan. Touhu kuulostaa jopa 1960-luvulta.

Tällaisessa tilanteessa Suomi ei ole kehityksen tiellä, konkelo sen kuin kasvaa kaiken aikaa.

Suomi tarvitsee molempia, ahkeria ja reippaita työntekijöitä sekä työtä tarjoavia työnantajia. Tälläkin hetkellä moni työtön etsii tuskissaan ja tosissaan työpaikkaa itsellään, kun samanaikaisesti osa heittää kirjaimellisesti hanskat tiskiinkin ja lopettaa työnteon. Työttömien työnhakijoiden lisäksi Suomessa on monta pienituloista perhettä sekä yksinhuoltajaa ja haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevia pieniä yrityksiä, jotka taistelevat arjessaan päivästä toiseen, eivätkä voi lopettaa työntekoa ja ruveta lakkoilemaan, jos siltä tuntuu. Tällaisella hetkellä töitä olisi vieläkin enemmän tarjolla. Työehdoista pitää keskustella, ei kiukutella. Tätä kirjoittaessa monen teollisuustyöntekijän palkanmaksu saatetaan keskeytetään sekä lomautusten ja irtisanomisten uhka kasvaa.

Meidän täytyy saada suomalaisen yhteiskunnan talous taas kasvun tielle. Parhaimpia keinoja ovat esimerkiksi uusien innovaatioiden ja kasvuyritysten luominen sekä työn tehokkuuden ja tuottavuuden kasvattaminen.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää aloitteen pohdinnan lakkojen aiheuttamista haasteista. On kuitenkin huomioitava, että työmarkkinajärjestöt ja selkeät edunvalvontajärjestöt ovat luonteeltaan varsin erilaisia. Suomalaiset työmarkkinat ovat aina perustuneet kolmikantaan ja työmarkkinajärjestöillä on sen toiminnassa keskeinen rooli. Samalla näemme, ettei kevään lakkokierros ole yksinään ay-liikkeeseen sidonnainen ilmiö, vaan seurausta myös hallituksen valitsemasta linjasta. Ay-liikkeessä toimivat demokraattisin periaattein johdetut järjestöt, emmekä pidä tarpeellisena puuttua poliittisesti niiden toimintaperiaatteisiin.

16. Uudenmaan Keskustanuoret: Maaseudulle kokeiluun liikkuvia Ratkaisu-Rekkoja eli Palveluyhdistelmiä.

Maaseudulla ja haja-asutusalueilla voitaisiin ottaa kokeiluun täysperävaunupalveluyhdistelmiä. Näissä yhdistelmissä olisivat tarjolla myös tulevaisuudessa pakolliset fyysiset peruspalvelut eli kauppa- sekä perusterveydenhuollon palvelut.

Tällaisen konseptin kustannukset pitäisi selvittää verrattuna siihen, että useampi vieläpä jopa samasta taloudesta suhailee omalla autollaan useita kilometrejä edes takaisin useamman kerran viikossa.

Palvelu toimisi samantapaisesti kuin nykyiset kauppa- ja kirjastoautot. Palveluyhdistelmään voisi myös tilata erikoistuotteita, kuten esimerkiksi elintarvikkeita, kulutushyödykkeitä, lääkkeitä tai kirjallisuutta maitoautojen innoittaman esimerkin mukaisesti. Yhdistelmä olisi ketterä ja joustava. Auto ja perävaunu voisivat myös hajaantua ja yhdistelmän mukana voisi myös matkustaa muutamia henkilöitä henkilökunnan ja kuljettajien lisäksi. Näin vähennettäisiin tehotonta yksityisautoilua, sillä nykkehityksen myötä myös maaseudun yhteisöllisyys on kärsinyt pahoin, eivätkä esimerkiksi kimpppydyt tai kelakyydit toimi riittävällä tehokkuudella. Yhdistelmän katkaisemalla auto ja perävaunu mahtuvat yhä pienempiin ja monipuolisimpiin paikkoihin.

Yhdistelmät vähentäisivät yksityisautoilun tarvetta sekä elävöittävätkä maaseutua ja kylärakennetta. Näin myös palveluiden kausiluonteisuutta saataisiin kehitettyä. Palveluiden kausiluonteisuudelle on

tulevaisuudessa tarvetta, kun ihmisten mökit ja vapaa-ajan asunnot ovat yhä paremmin varusteltuja ja monipaikkaisuus etenkin huhtikuun ja lokakuun välillä kasvaa ajallisesti.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti uusiin ja innovatiivisiin ideoihin haja-asutusalueiden palveluiden järjestämiseksi niin julkisella, yksityisellä kuin myös kolmannella sektorilla. Lisäksi maaseudun viihde-elämää voidaan piristää laskemalla liikkeelle myös nk. reggaerekkaja.

17. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on puolueena edistettävä monipaikkaisuutta sekä etä- ja hybridityötä

Keskustan on puolueena ajettava vieläkin voimakkaammin koko maata elävöittävää ja aktivoivaa monipaikkaista asumista sekä työelämää. Monipaikkainen asuminen, eläminen sekä hybridi- ja etätyö elävöittävät ja tarjoavat rutkasti mahdollisuuksia. Etenkin klassisessa mallissa, missä on asunto ja vapaa-ajan asunto tai jopa kaksi fasiliteeteiltaan samantasoista asuntoa suuremmalla ja pienemmällä paikkakunnalla. Tässäkin yhtälössä on paljon mahdollisuuksia esimerkiksi pienimuotoiseen yrittäjyyteen tai kyläyhteisön aktivointiin.

Jotta monipaikkaisuutta ja esimerkiksi kaksoiskuntalaisuutta voidaan kehittää. Täytyy kehittää työnteon kulttuuria monimuotoisemmaksi niiden työtehtävien osalta joilta se on mahdollista. Ensimmäinen kehitysaskel on saada koko maan joka kolkkaan riittävän varmasti toimivat mobiili/tietoliikenneyhteydet, jotta etätyöskentely onnistuu erilaisista sijainneista luonnollisesti ilmaa turhaa säättämistä. Esimerkiksi koko Suomen kattava valokuitu voisi olla yksi mahdollinen ratkaisu mutta toki myös arvokas investointi.

Ihmisten vapaa ja laajempi liikkuvuus ovat mahdollisuus. Monella pienemmällä mökki/ vapaa-ajan paikkakunnalla voitaisiin sesonkipainotteisesti lisätä ja vahvistaa peruspalveluita sekä kultturellisia elämyksiä parhaaseen sesonkiaikaan. Palveluiden liikkuvuus, joustavuus, ajankohtaisuus sekä saavutettavuus ovat ensiarvoisen tärkeässä roolissa.

Osa-aika-asukkaat tuovat myös valtavasti osaamista paikkakunnalle, osaaminen täytyy vain osata tunnistaa ja hyödyntää. Osa-aikaisuuttakin voitaisiin kehittää siihen suuntaan, että vapaa-ajan asunnolla vietettävä ajallinen osa vuodesta kasvaisi. Tätä voitaisiin jouduttaa esimerkiksi maaseutu- ja haja-asutusalueen rakentamisen ja investoimisen byrokratian sekä verotuksen keventämisellä tai luomalla kannusteita yrittäjyyteen kyseisellä paikkakunnalla omalla tontillaan/maallaan.

Myöskin sosiaalinen ulottuvuus on tärkeä huomioida. Eli käytännössä miten puhumme maaseudusta, monipaikkaisuudesta, osa-aikaisuudesta, mökkeilystä, vapaa-ajan asunnoista, siis brändäystä. Kehitykseen vaikuttavat vahvasti myös toisiin ihmisiin suhtautuminen sekä asenneilmapiiri. Näimmekö tällaiset erilaiset osa-aikaiset ihmiset ahkerina yhteisen hyvän työhulluina vai vain omaa hyvinvointiaan ajattelevina hyggeilijöinä. Esimerkkeinä mainittakoon turhat klassiset vastakkainasettelut kaupunki-maaseutu sekä varsinaiset-osa-aikaiset asukkaat.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa etätyöskentelymahdollisuuksien lisäämistä sekä osa-aika-asumista ja monipaikkaisuutta. Monipaikkaisuus on yksi ratkaiseva tekijä maakuntien väestörakenteeseen.

18. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on palattava takaisin kaikki luonnonvara-alan yrittäjät yhdistäväksi voimaksi aina turveyrittäjistä turkistarhaajiin.

Keskusta on historiastaan asti ollut vahva yrittäjähenkinen puolue. Erityisesti luonnonvara-alan yrittäminen on ollut puolueelle ja sen jäsenistölle ja kannattajille sydäntä lähellä oleva ala.

Luonnonvara-alojen yrittäjät sekä muut alan parissa työskentelevät ovat olleet perinteistä Keskustan jäsen- ja äänestäjäkuntaa. Erityisesti Keskustanuorten on tarkistettava omaa linjaansa ja suhtautumistaan esimerkiksi turveyrittäjiin, turkistarhaajiin sekä parsinavettoihin. Niin kauan kuin toiminta on Suomessa laillista ja voimissaan, toiminnan aloja tulisi kehittää ilmasto-, ympäristö- sekä olosuhteiltaan kestävämmiksi nykyisillä ja olemassa olevilla tuotannon resursseilla ja volyymeilla.

Alojen kehittämisen tie on huomattavasti parempi vaihtoehto kuin selänkääntäminen ilmoittamalla kannattavansa kyseisen tuotannon kieltämistä. Muun muassa mainitsemani tuotantomuodot tulevaisuudessa toki pienenevät sekä jollain aikataululla hallitusti muuttuvat tai katoavat kokonaan kehityksen myötä, kuten on ohjatusti toteutettu esimerkiksi pientilakanaloissa eli virikehäkkikananmunilla. Tuotannon suunnitelmallinen alasajo on kannatettavaa ja ensiarvoisen tärkeää. Yrittäjille sekä työntekijöille on konkreettisesti tarjottava siirtymismahdollisuuksia toiseen yritys- tai työmuotoon.

Tehokkuuden ja kehityksen kannalta on myös tärkeää saada kyseisistä tuotannoista vapautuva käyttökelpoinen infrastruktuuri, rakennuskanta, osaaminen sekä konekanta koko kalusto huomioiden mahdollisimman hyvin muiden työtehtävien pariin.

Eri tuotantojen hallitussa alasajossa täytyy siis huomioida vielä olemassa olevien yritysten ja työntekijöiden hyväksyminen ja tukeminen. Senkin myötä kotieläinten olosuhteiden sekä turpeen tuotannon ilmastoviisauden ja ympäristöystävällisyyden kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Kyse on lähinnä asenneilmapiiristä, suhtautumisesta sekä sanavalinnoista. Kriittisyys on on tärkeää mutta yhteistyökyky vielä sitäkin tärkeämpää. Tarvitsemme kaikkia.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tukee kaikkia luonnonvara-alan toimijoita sekä kokee, että oikeudenmukainen ja hallittu siirtyminen sekä alasajo on hiipuvien alojen kannalta parempi vaihtoehto kuin hallitsematon konkurssialto.

Toiminta turkis- ja turvealalla kohtaa merkittäviä haasteita tulevaisuudessa. Keskustanuorten linjana on se, että alat tarvitsevat oikeudenmukaisen siirtymän ohjelman, jossa toimijoiden uudelleen kouluttautuminen ja työllistyminen turvataan, ja alan toiminta päättyy hallitusti,

hallitsemattoman konkurssiaallon sijaan. Turvealalla otetaan lisäksi huomioon huoltovarmuudelle merkittävä säilytystoiminta ja toimintakyvyn säilyttäminen.

19. Uudenmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle

Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle. Nykyinen laki on säädetty vuonna 1977 ja on ehtinyt näin ollen jo kypsään keski-ikään. Lunastuslaki on merkittävä laki, joka koskettaa kaikkein kovimmin yksityisiä maanomistajia, metsänomistajia sekä maa- ja metsätalousyrittäjiä. Nykyisellä toiminnalla pyllistämme ja suorastaan syljemme yksityisen maanomistuksen sekä yrittäjyyden päälle.

Laki on auttamatta vanhentunut. Kyseisen lain säätämisen jälkeen maankäyttöpuolelle on tullut kokonaan uusia vihreän siirtymän asiakokonaisuuksia, kuten esimerkiksi tuulivoima. Suomen tuulivoiman historia on verrattain lyhyt. Ensimmäinen sähköverkkoon liitetty tuulivoimala rakennettiin Suomeen vuonna 1986 eli yhdeksän vuotta lain säätämisen jälkeen. Lisäksi teollisen tuulivoiman historian voidaan katsoa alkaneeksi Suomessa 1990-luvun taitteessa.

Tuulivoiman lisäksi uudet sähkönsiirtolinjat ovat yksityisen maanomistuksen näkökulmasta hankala asiakokonaisuus. Edellä mainitut rakennushankkeet koskettavat koko Suomea, vaikkakin toistaiseksi enemmän Itämeren rannikon läheistä mannerta sekä Saaristoa ja Ahvenanmaata.

Meidän täytyy luoda maankäyttösektorille selkeät ja yhtenäiset pelisäännöt maanlunastus- ja vuokraustilanteisiin. Pelisääntöjen selkeyttämisen tarkoituksena on taata kaikille maanomistajille yhtäläiset oikeudet esimerkiksi tuulivoima- ja sähköverkkohankkeissa. Pelisääntöjen tulee olla yhtäläiset kaikille maanomistajille, riippumatta siitä onko kyseessä oleva(t) maanomistaja esimerkiksi MTK:n jäsen.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret on samaa mieltä aloitteen perusajatuksen kanssa, mutta eri mieltä siitä, mitä alueita aloitteessa mainitut rakennushankkeet koskevat. Uudet sähkönsiirtolinjat eivät ole tulossa merkittävässä määrin saaristoon ja Ahvenanmaalle, vaan laajemmin muualle Suomeen. (Lunastuslain uudistamista kuitenkin kannatamme, ks. vastaus aloitteeseen 29.)

20. Uudenmaan Keskustanuoret: Liikuntatuntien ja liikuntakasvatuksen määrää on lisättävä koulujen lukujärjestyksiin.

Suomalaisten lasten ja nuorten fyysinen kunto on suorastaan romahtanut. Mikä pahinta myös halukkuus ja aktiivisuus fyysisiä ponnisteluja, liikuntaa sekä urheilua kohtaan on laskenut. Erityisesti peruskoulun ja toisen asteen liikuntatunneilla ja liikuntakasvatuksella on valtaisa merkitys lasten ja nuorten myöhemmän elämän liikuntaaktiivisuuteen sekä suhtautumiseen.

Koulujen liikuntakasvatuksen merkitys korostuu erityisesti niiden lasten ja nuorten osalta, joilla omat läheiset sekä tuttavapiiri eivät ohjaa, aktivoi tai kannusta liikkumaan. Liikunta on hyvin moninaista ja

monipuolista. Erilaisista liikunnan muodoista löytyy jokaiselle sopivia tyynejä ja lajeja esimerkiksi ketteryydestä voimaan ja voimasta taktiikkaan sekä niiden väliltä.

Lapsille ja nuorille täytyy yhä helpottuvassa ja kehittyvässä yhteiskunnassa opettaa ponnistelun ja raatamisen merkitys elämässä pärjäämistä varten. Hiki on ihana asia ja ylpeyden aihe tuoksustaan huolimatta.

Liikunta tukee yleistä arjessa jaksamista sekä vahvistaa henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Liikunnan ei tarvitse perustua kilpailuun, eikä sen tarvitse perustua myöskään perinteisiin urheilulajeihin. Lajeja ja liikunnan muotoja voi kehittää ja keksiä itse. Myös monet perinteiset fyysiset käytännön työt, kuten vaikka piha-, lumi-, ja metsätyöt tarjoavat oivia kunnon kohotuksen hyödyllisiä muotoja.

Liikunta ja esimerkiksi kilpajoukkueurheilu lapsena ja nuorena opettaa elämässä tarvittavia tiimityöskentelyn taitoja sekä opettaa häviämään ja voittamaan. Voittaminen ja häviäminen sekä paineiden kokeminen taas kehittävät ja kasvattavat resilienssiä eli kykyä sietää epämukavuutta sekä osata joustaa erilaisissa tilanteissa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa kaikkia liikuntamuotoja vaativuudesta huolimatta. Kaikille meistä ei sovi merkittävä ponnistelu ja liikunnasta tulee voida nauttia haluamallaan tavalla. Lisäksi liikunnalliseen elämäntapaan kasvattaminen tulee ensisijaisesti kotoa, eikä kaikkea vastuuta tule sysätä koulun harteille. (Ks. vastaus aloitteeseen 21.)

21. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Vähintään yksi liikuntakohtaaminen viikossa

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että jokaisen Suomessa asuvalle lapsen ja nuoren vapaa-ajalle tulisi mahdollistaa yksi liikunnan merkeissä tapahtuva sosiaalinen kohtaaminen viikossa.

Lasten ja nuorten liikunnan määrä on viime vuosina tippunut hälyttävän alas, mikä aiheuttaa niin terveydellisiä kuin sosiaaliakin ongelmia. Tämän luisun pysäyttämiseksi on ryhdyttävä konkreettisiin ja selkeästi määriteltyihin toimiin.

Kaikki lapset eivät ole luonteeltaan himoliikkuja, mutta jokaisen ihmisen on itselleen kohtuullisella liikuntamäärällä pidettävä huolta terveydestään. Siksi yhteistyössä koulu- ja nuorisotoimen kanssa olisi jokaisessa Suomen kunnassa selvítettävä, että jokainen lapsi ja nuori saa edes yhden positiivisen, sosiaalisen liikuntakokemuksen viikossa.

Joillakin se voi olla tavoitteellista urheilua, joillakin pyörä- tai kävelymatka kaverin kanssa kouluun ja joillakin rauhallinen luontokävely perheen kanssa. Niiden lasten, joiden elämästä liikunta puuttuu täysin, kohdalla on järjestettävä julkisen sektorin toimesta jokaisen oma tilanne huomioiden sopivaa ohjausta, neuvontaa ja taloudellista tukea arkiliikunnan mahdollistamiseksi.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa huolen lasten ja nuorten liikkumattomuudesta. Pidämme hyvänä, että liikuntakokemusten mahdollistamiseen hyödynnettäisiin laajempaa resurssia – myös kolmannen sektorin mahdollisuudet hyödyntäen.

22. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tunne- ja vuorovaikutustaidot vahvemmin osaksi opetussuunnitelmaa

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että tunne- ja vuorovaikutustaidot otettaisiin vahvemmin osaksi opetussuunnitelmaa. Maininnat tunne- ja vuorovaikutustaidoista ovat nykyisessä opetussuunnitelmassa vähäisiä ja suppeita, vaikka palvelupainotteisten töiden lisääntyminen ja kouluissa lisääntyneet sosiaaliset ongelmat kiusaamisesta syrjäytymiseen suorastaan huutavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta.

Jokaisen lapsen kasvaminen omia ja muiden tunteita tunnistavaksi dynaamiseksi ihmissuhteiden taitajaksi vaatii systemaattista tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta. Tällä hetkellä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen toteutetaan joissain kouluissa oman oppiaineita integroivan mallin perusteella, kun taas joissain kouluissa asiaa ei oteta isommassa mittakaavassa esille, koska opetussuunnitelma ei sitä vaadi.

Opetussuunnitelman tulisi sisältää spesifejä mainintoja erilaisista välttämättömistä tunne- ja vuorovaikutustaidoista kuten yhteistyötaidot, empatiataidot, kaveritaidot, yksilöllisyys, toimiminen konfliktitilanteissa sekä omien ja muiden tunteiden reflektointi. Kaikki koulut tulisi velvoittaa tekemään oma tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimishjelma, jonka kautta näiden taitojen oppiminen tulisi vahvemmin esille arjen oppimisessa.

Myös erillisiä tunteja ja asiantuntijavierailuja liittyen tunne- ja vuorovaikutustaitoihin tulisi järjestää, jotta opiskelevat lapset ja nuoret tulisivat tietoisiksi näiden ensiarvoisen tärkeiden, kaikkea elämää sujuvoittavien taitojen tärkeydestä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että yhteiskunnan on hyvä tukea tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua peruskoulussa. Perheiden vastuu tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämisessä on tärkeää, mutta yhteiskunnan vastuu taitojen harjoittelun mahdollistamiseen on myös tarpeen.

23. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tolkkaa ”pelituoteinformaatioon” ja peliautomaattien sijoitteluun

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii tolkkua niin kutsuttuun pelituoteinformaatioon, jolla rahapelejä maassamme tuottava Veikkaus ja rahapelimonopolin purkautumisen jälkeen muut lisenssiliset toimijat viestivät peleistään. Vaadimme tolkkua myös peliautomaattien sijoitteluun.

Muun muassa Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry on kannanotossaan ottanut kantaa siihen, että niin sanottujen punaisten eli nopeatempoisten ja koukuttavien rahapeliä mainostaminen ns. pelituoteinformaationa täytyisi lopettaa.

Veikkauksen peliautomaatit saattavat näyttö välkkyen houkutella pelaajia sillä verukkeella, että automaatin näytöllä pääsee osallistumaan maksuttomaan arvontaan. Tällaiseen arvontaan osallistuminen johtaa useimmiten myös automaatin pelaamiseen eli kyseessä on lain rajamailla liikkuva toiminta, jossa on etsitty porsaanreikä houkutella ihmisiä pitkässä juoksussa tappiollisen pelin pariin.

Tällaisten välkkyvien porsaanreikien sijaan automaattien näytöillä tulisi entistä selkeämmin näkyä pelien palautusprosentti sekä tieto siitä, että rahapeliautomaattien pelaaminen on pitkässä juoksussa tappiollista toimintaa.

Myös peliautomaattien sijoitteluun on kiinnitettävä huomiota. Tunnistautumisen pakollisuuden myötä jotkut voivat ajatella, että automaattien sijainti myyjien silmien ulottumattomissa ei ole enää riski alaikäisten pelaamisen osalta. Tosiasiassa moni lapsi saattaa lainata jonkun täysi-ikäisen Veikkaukorttia ja siten pelata hajasijoitetulla automaatilla vailla riskiä kiinnijäämisestä. Siksi peliautomaattien sijainti täytyisi aina olla vastuuhenkilön valvovan silmän alla.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa pelituoteinformaation käytön eli käytännössä mainostamisen lopettamista. Lainsäädännön tulkintaa peli-informaation osalta tulisi selkeyttää, jotta mahdolliset porsaanreiät saataisiin poistettua. Keskustanuoret kannattaa jo entuudestaan pelikoneautomaattien siirtämistä pois ruokakaupoista ja pelikoneiden sijoittamista valvottuihin pelaamoihin.

24. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kannustetaan opiskelijoita liikkumaan opintopisteiden perässä

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret haluaa kannustaa opiskelijoita liikkumaan lisäämällä opintotarjottimille liikunnallisia kursseja. Opiskelijoiden terveydellisten ja jaksamiseen liittyvien ongelmien ratkaisu yhteisöllisellä ja terveyttä konkreettisesti parantaen onnistuu parhaiten liikunnan avulla.

Moni opiskelija lopettaa pallon tai kovemman kunnon perässä juoksemisen siinä vaiheessa, kun opinnot ja kilpajuoksu yhä tiukemmassa olevien opintopisteiden perässä alkaa. Opiskeluiden rytmittämässä elämässä harrastukset jäävät usein paitsioon, mikä ei ole terveyden ja jaksamisen kannalta optimaalista.

Liikunta on mitä parhainta verkostoitumista niin opiskelutovereiden kuin tulevaisuudessa liike- ja asiantuntijakumppaneiden kanssa. Moni ujompikin ihminen löytää sosiaalisuutensa liikunnan parissa.

Siksi toisen ja kolmannen asteen tutkintoon tähtäävissä koulutuksissa tulisi antaa mahdollisuus kartuttaa kohtuullinen määrä opintopisteitä liikunnallisten kurssien avulla. Tällainen toimintatapa on monien maiden yliopistoissa lisännyt opiskelijoiden hyvinvointia.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Opintopisteiden saanti tällaisten valinnaisten opintojaksojen/kurssien kautta on hyvä keino lisätä liikkumista siitä samalla opintojen kannalta hyötyen. On kuitenkin huolehdittava, että liikuntaa on laajasti tarjolla ja se on saavutettavaa vammasta tai liikuntarajoitteisuudesta huolimatta.

25. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Päivittäistavarakaupan valta-asemaan ruokaketjussa puututtava

Maatalouden kannattavuustilanne on jo pitkään ollut vaikea, eikä helpotusta ole näköpiirissä. Yhtä aikaa maatalouden kannattavuuskriisin kanssa, päivittäistavarakauppaa yli 80 prosentin markkinaosuudella hallitsevat S- ja K-ryhmät raportoivat vuodesta toiseen historiallisen suurista tuloksista. Ruokaketjun tulonjako on täysin epäoikeudenmukainen. Se, joka tekee eniten, saa vähiten. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat ruokaketjun hallitsijaa, päivittäistavarakauppaa kantamaan vastuunsa suomalaisen ruuantuotannon turvaamisessa.

Maatalouden heikkoa tilaa on vuosien ajan yritetty ratkoa niin sanotuilla pehmeillä keinoilla, kuten elintarvikemarkkinalain muutoksilla, mutta se tie alkaa olla kuljettu loppuun. Päivittäistavarakaupan valta-asemaa on rajoitettava rajummilla lainsäädännöllisillä keinoilla. Kauppa on saatava tinkimään omasta katteestaan, jotta ruokaketjun tulonjaosta saadaan reilu ketjun kaikille osapuolille eli tuottajalle, jalostavalle teollisuudelle sekä kaupalle. Näin varmistetaan ruuantuotannon jatkuminen Suomessa. Lopulta kyse on Suomen huoltovarmuudesta. Sen merkitys on korostuneen tärkeä epävakaiden aikojen keskellä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa erilaisia keinoja suomalaisen maatalouden kannattavuuteen ja niistä yhtenä tärkeimmistä nykyiseen kaupan keskittymiseen puuttumista. Duopolin purkaminen vaatii aikaa, joten näemme sen pitkän aikavälin tavoitteena, mutta lyhyemmällä aikavälillä katteiden rajoittaminen esimerkiksi sähkönsiirron luonnollisen monopolin rajoittamisen tapaan voisi olla lyhyen aikavälin ratkaisu. Muina keinoina Keskustanuoret esittää pohdittavaksi tuottajien neuvotteluaseman parantamista esimerkiksi kaupan sopimussalaisuuteen puuttumalla, elintarvikkeiden maksimikateprosentin määrittämisestä jalostusasteen mukaan, kvartaaleittain tuotantokustannusten mukana päivitettävää minimihinta tuottajalle ja jopa ruoan myynnin kansallistamista.

26. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintorahan tulorajatarkastelusta lukuvuosittaista kalenterivuoden sijasta

Kuhmon Keskustanuoret haluavat parantaa opiskelusta työelämään siirtymistä opintotuen vuositulorajojen laskenta-ajankohdan muuttamisella. Opintotuen vuositulorajan tarkastelussa tulot lasketaan tällä hetkellä kalenterivuoden ajalta. Kuhmon Keskustanuoret haluaisivat muuttaa tulorajan tarkastelujakson vastaamaan oppilaitosten lukuvuotta eli 1.8.–31.7.

Usea opiskelija joutuu tällä hetkellä palauttamaan saamiaan opintotukia, erityisesti opintojen loppuvaiheessa. Jos opiskelijan tulot nousevat ennen valmistumista, esimerkiksi opintojen loppuvaiheessa työelämään siirtymisen takia, päätyy usea opiskelija opintotuen takaisinmaksuun tulojen nousemisen takia. Kuhmon Keskustanuorten mielestä on kohtuutonta, että opiskelija saattaa joutua palauttamaan kevätlukukaudella opiskelua varten saatuja opintotukia, koska hän siirtyy syksyllä ennen valmistumista työelämään.

Nykyinen järjestelmä johtaa pahimmillaan tilanteeseen, jossa opiskelijan on kannattavaa siirtyä työelämään vasta sitten, kun hän on valmistunut. Tähän ongelmaan auttaisi se, että vuositulorajaa tarkasteltaisiin lukuvuodelta kerrallaan. Opintotuki haetaan lukuvuodelle kerrallaan, jonka takia myös tulojen suuruutta tulisi tarkastella lukuvuodelta kerrallaan. Opiskelijoiden olisi myös helpompi suunnitella talouttaan ja pysymään opintotuen tulorajoissa, jos tulot tarkasteltaisiin samalta ajalta kuin opintotukea anotaan.

Opintotuen takaisinperintä vaatii resursseja yhteiskunnalta ja aiheuttaa vastavalmistuneille taloudellista stressiä ja ahdinkoa. Olisi koko yhteiskunnan etu, kun mahdollisimman moni koulutettu tai valmistumista lähestyvä opiskelija työllistyisi opintojen jälkeen nopeasti ilman kannustinloukkuja ja mahdollinen opintotuen takaisinperintä hoidettaisiin vastaavilla ajanjaksoilla, joissa opintotuki myönnetään.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että aloitteessa esitetty muutos olisi opiskelijan arjen suunnittelun kannalta looginen. Oman talouden suunnittelun helpottamiseksi on myös tarpeen selvittää, millä tavoin opiskelija voisi saada jatkossa tulotietojen koontia myös personoidulta ajanjaksolta (esimerkiksi lukuvuosi) kalenterivuoden sijaan. Tulorekisteri tai OmaVero voisivat toimia työkaluina tälle.

27. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintolainahyvityksen laskutapaa päivitettävä

Kuhmon Keskustanuoret haluaa, että opintolainahyvityksen laskutapaa päivitetään vastaamaan paremmin tämän hetken kuukausittaista opintolainaa.

Opintolainahyvityksellä tarkoitetaan osuutta, jonka valtio maksaa opintolainasta opiskelijan puolesta, jos opiskelija valmistuu tavoiteajassa. Opintolainahyvitys suunniteltiin aikana, jolloin opintolainaa sai nostaa enintään 400 euroa tukikuukautta kohden. Aloitteen kirjoitushetkellä opintolainaa on nostettavissa enintään 650 euroa ja 1.8.2024 alkaen enintään 850 euroa tukikuukautta kohden. Koska laskutapa perustuu 400 euron kuukausiosuuteen, on laskutapaa päivitettävä.

Nousseet elinkustannukset ja esimerkiksi huhtikuussa 2024 voimaan tulleet asumistuen muutokset pakottavat opiskelijoita käyttämään opintolainaa arjen perusmenoihin. Yhteiskunta ei aja mitään toista väestöryhmää maksamaan perusmenoja velalla.

Opintolaina ei ole enää ilmaista rahaa - siitä maksetaan nykyisin aiempaan nähden moninkertaisia korkoja. Velan kokonaissuuruus voi nousta 1.8.2024 alkavassa viiden vuoden tutkinnossa yli 38 000 euroon, mikä on omiaan kasvattamaan taloudellista ahdistusta ja heikentämään mielenterveyttä, sekä vähentämään tulevaisuuden mahdollisuuksia esim. kodin ostamiseen.

Hyvityksen hyötyarvo ja sitä kautta kannuste valmistua tavoiteajassa on siis laskenut muutamassa vuodessa paljon. Kuhmon Keskustanuoret tietävät, että kaikilla ei ole mahdollista opiskella KELAn odottamalla tavalla ja tehdä töitä samanaikaisesti. Suomen nuoret aikuiset ansaitsevat varmuutta ja pienempiä paineita näinä kriisintäyteisinä aikoina. Opintolainan kasvaneen koon huomiointi hyvityksessä olisi yksi kädenojennus nuorison tulevaisuudelle.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että mikäli opiskelijoiden elämää rahoitetaan lainalla, on tarpeellista tarkastella myös opintolainahyvityksen määrää. Hyvityksen määrää tulee nostaa suhteessa opintolainan nostorajan nousuun. Samalla on tärkeää pohtia malleja, joiden avulla lainamäärien kasvu pystytään pitämään maltillisena, ehkäisten opiskelijoiden velkaantumista. Yksi ratkaisu tähän on pitää kiinni opiskelijan riittävästä sosiaaliturvasta ja sen joustavuudesta esimerkiksi työnteen suhteen.

28. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ampuma-aseen turvakaappi pakolliseksi

Nykyinen lainsäädäntö velvoittaa säilyttämään ampuma-aseita murtoturvallisessa turvakaapissa, mikäli ase on erityisen vaarallinen tai aseita on taloudessa yhteensä yli viisi kappaletta. Ampuma-aseita kohtaan on huolellisuusvelvoite, joka velvoittaa ampuma-aseen omistajaa säilyttämään ase niin, ettei ulkopuolisilla ole mahdollisuutta kajota siihen.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat, että jokainen ampuma-ase tulee säilyttää lukitussa ja murtoturvallisessa turvakaapissa. Tämän lisäksi tulee rajoittaa turvakaapille pääsyä siten, että lukituskoodi tai avain on esimerkiksi lukon takana, jolloin asiattomien pääsy kaapille minimoituu entisestään.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että huolellisuusvelvoite ja ampuma-aseturvallisuus toteutuisi parhaiten murtoturvallisella turvakaapilla, jonka avaimet olisi vielä erillisen avainkaapin sisällä. Kustannus asekaapissa ei ole merkittävä aseiden hintaan suhteutettuna.

29. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki uudistettava

Uusiutuvan hajasijoitetun energian tuotanto on vaatinut viime vuosina merkittävästi uusien sähkölinjojen rakentamista metsiin, kun sähköä viedään kymmenen virran maalta kohti etelää. Tämä on vaatinut kuitenkin suuria panostuksia siirtokapasiteettiin ja kantaverkkoon onkin rakennettu uusia valtavia siirtolinjoja. Näiden tieltä on hakattu tuhansia hehtaareita metsää. Nykyisellä lunastuslailla tehtävät hankkeet kuitenkin ovat varsinaista riistoa, kun maata otetaan sähkölinjojen alle pilkkahinnalla.

Yleisen edun nimissä tehdään vuosittain lähes 500 lunastustoimitusta. Kun Suomea rakennettiin, oli ymmärrettävää, että monessa tapauksessa tyydyttiin talonpoikaisen ajattelun hengessä pieniin korvauksiin, kun omaisuutta pakkolunastettiin. Nyt esimerkiksi kunnalliset sähköyhtiöt on laajalti yksityistetty ja yhä useammin lunastustoimitukset palvelevat yksityistä ja jopa kansainvälistä liiketoimintaa. Lunastuslainsäädäntö on 40 vuotta vanha ja kovin usein maanomistaja joutuu pettymään saamiinsa korvauksiin.

Heikot korvaustasot myös valitettavasti luovat maanomistajien keskuuteen kriittisyyttä muuten hyviä uusiutuvan energian hankkeita eli tuuli- ja aurinkovoimaa kohtaan. Tulevaisuudessa kun näitä tarvitaan vielä nykyistä enemmänkin olisi suotavaa, että maanomistajien suhtautuminen ei olisi tulevien hankkeiden kannalta valmiiksi negatiivinen.

Lunastuskorvauksella tulisi voida hankkia lunastetun omaisuuden sijaan vastaavanlainen omaisuus vapaaehtoisella kaupalla. Nyt näin ei aina ole. Ruotsissa omaisuuden haltijalle maksetaan varsinaisen markkina-arvoon perustuvan lunastuskorvauksen lisäksi 25 prosentin lisäkorvaus.

Heikot korvaustasot asettavat maanomistajat myös epätasa-arvoiseen tilanteeseen. Samalla kun maansa tuulivoimalan alle vuokraajalle kyseessä on pieni lottovoitto niin naapuri joutuu luopumaan omaisuudestaan lähes ilmaiseksi.

Lunastetun omaisuuden avulla tehdään nykyisin merkittävää liiketoimintaa. Lakiin tulisikin sisällyttää säännös, jolla maanomistaja voisi saada pienen osuuden lunastuksen tuomasta hyödystä ja tuotosta vuotuisesti. Lunastuksessa korvataan nykyisin mukaan vain välittömät menetykset. Me Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaadimme, että keskustanuorissa nostetaan lunastuslain ongelmien korjaaminen keskiöön, sekä asiaa ajetaan myös puolueen sisällä eteenpäin.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Lunastuslain ongelmat ovat tulleet viime vuosina esiin aloitteessa kuvattuun tapaan energiamuotojen yhteydessä, mutta myös kuntien ja kaupunkien kaavoitusten kohdalla. Kaikissa näissä tapauksissa on yhteistä se, että lunastuskorvaus ei ole linjassa maan arvon ja tuoton kanssa. Keskustanuoret kannattaakin lunastuslain, erityisesti korvausperusteiden uudistamista. Ehdotamme myös sen selvittämistä, voidaanko korvaustasoa määritellä lunastajan mukaan esimerkiksi siten, että ulkomaisessa omistuksessa olevalle liiketoiminnalle lunastuskorvaukset olisivat korkeammat. Toisaalta korvaustasojen nostossa pitää huomioida se, että Suomen tulisi pysyä kilpailukykyisenä ja lunastuskorvaukset eivät saisi romuttaa investointien kannattavuutta. Toisin sanoen tulisi löytää tasapaino yksittäisen maanomistajan saaman korvauksen ja investoinnin kannattavuuden välillä.

30. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Opiskeluun ja tutkintoihin järkevyyttä.

Nykypäivänä ahdistuneisuus ja stressi ovat läsnä lähes jokaisella toisen sekä kolmannen asteen opiskelijalla. Tilannetta voi parantaa saavuttavimmilla mielenterveyspalveluilla sekä opiskelun tuella. Me Pohjois-Pohjanmaan keskustanuoret haluamme kuitenkin korjata ongelman juuri syitä.

Mielestämme merkittävä syy nuorten huonoon tilanteeseen johtuu liian pitkistä opintokokonaisuuksista jotka sisältävät paljon vähän arvoista asiaa. Korjausehdotuksessamme ensimmäiseksi ehdotamme ns. turhien opintosuoritusten poistamista tutkinnoista. Kolmannella kuin myös toisella asteella opinnoissa on valtavasti ns. täyteopintoja, joita opiskelija ei tarvitse valmistumisen jälkeen. Näissä täyteopinnoissa keskitytään epäoleellisiin asioihin, jotka monet valmistuneet opiskelijat unohtavat pian valmistumisen jälkeen koska näitä tietoja ja taitoja ei tarvita.

Kyseisiä opintoja tehdessä ne vaativat opiskelijoilta kuitenkin paljon työpanoksia vaadittavien kurssien suorittamiseksi. Tämä taas on pois oikeasti tutkinnon kannalta keskeisten asioiden opiskelusta sekä pidentää valmistumisaikaa. Opiskelijan suorittaessa yhtäaikaisesti tutkinnon kannalta tärkeitä asioita sekä ns. täytekursseja työmäärä alkaa olemaan aika suuri ja johtaa monella opiskelijalla stressiin, ahdistuneisuuteen sekä voimattomuuden tunteeseen.

Poistamalla tutkintorakenteista täytekurssit saadaan vähennettyä opiskelijoiden kuormitusta ja jopa jonkin verran lyhennettyä tutkintojen pituuksia. Moni opiskelija haluaisi mennä elämässään eteenpäin siirtymään työelämään mutta pitkien opintoaikojen takia se on haasteellista. Perheen perustaminen saattaa esimerkiksi lykkääntyä opintojen takia. Valtion talous myös kärsii siitä, kun opiskelijat istuvat liian kauan opinahjojen penkillä eivätkä ole työelämässä.

Meidän Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuorten mielestä tarvitaan opinto reformi joka keskittää opiskelun olennaiseen ja Keskustanuorten tulee pyrkiä edistämään näitä ajatuksia.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee oppilaitosten autonomian opintokokonaisuuksien järjestäjänä tärkeänä seikkana, emmekä edellytä siihen poliittista ohjausta. Näemme opintosisältöjen olevan pääasiassa tarkoituksenmukaisia, tarpeellisia ja yleissivistystä lisääviä, joten emme usko niiden kuuluvan ahdistuneisuuden perimmäisiin syihin. Erilaiset opiskelijat voivat myös kokea eri opintokokonaisuudet itselleen hyödyllisinä. Suomessa on toimiva auditointijärjestelmä, jolla koulutuksen laatua mitataan määrärajoin.

31. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pelastustoimen säästöt tulevat vaikuttamaan turvallisuuteen

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on yksi niistä pelastuslaitoksista, jotka ovat joutuneet raakojen leikkausten kohteeksi. Säästötoimenpiteet ilmenevät näkyvimmin siten, että vuorossa olevien pelastajien minimimäärä on pahimmillaan puolittunut. Pelastuslaitoksella ei ole lupaa käyttää sijaisia eikä lomittajia. Pelastajia ollessa liian vähän, paikotaan tilannetta muiden pelastuslaitoksien henkilökunnalla. Tällöin työmatkaa korvaavalle pelastajalle voi aiheutua jopa satoja kilometrejä, sillä välimatkat maakunnassa ovat pitkiä.

Merkittävin vaikutus turvallisuuteen on itse pelastustehtävien aikana. Henkilökunnan ja kalusteiden puutteellisuus tulee näkymään pelastustehtävissä. Esimerkiksi jos pelastushenkilökuntaa ei ole tilanteessa tarpeeksi, on pelastajan mietittävä, onko hänellä turvallista suorittaa tehtävää. Mikäli tilanteeseen olisi saapumassa apua muilta pelastuslaitoksilta, voi avun saaminen kestää kohtuuttoman kauan. Tämä voi vaikuttaa siihen, että pelastettavat eivät saa apua tarpeeksi ajoissa ja pahimmillaan voivat menehtyä viivästyksen johdosta.

Pohjois-pohjanmaan Keskustanuoret vaativat, että tällaisia kohtuuttomia säästötoimenpiteitä ei voi suorittaa pelastuslaitoksiin. On turvallisuuskysymys, että meillä on riittävästi ammattitaitoista ja motivoitunutta pelastushenkilökuntaa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kantaa huolta Suomen kokonaisturvallisuudesta. Mahdolliset säästöt kohdistuisivat ensimmäisenä haja-asutusalueille, joissa vasteajat ovat jo nyt paikoitellen pitkiä. Keskustanuoret ei hyväksy pelastustoimesta leikkaamista.

32. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Perintövero tulee poistaa.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat perintöveron poistamista. Perintövero eli perintönä tai testamentin perusteella saatavasta omaisuudesta maksettava vero, varjostaa suomalaista talouskasvua merkittävästi. Perintöverolla on jo pitkään ollut köyhdyttävä vaikutus suomalaiseen omistajuuteen. Tämä on yksi syy miksi Suomessa ei ole vahvaa omistajuuden kulttuuria.

Suomalainen alkutuotanto on pitkittyneessä nivelvaiheessa jossa sukupolvenvaihdokset ovat keskeisessä roolissa. Vaikkakin sukupolvenvaihdoksiin on jo saatavilla huojennuksia ovat kriteerit tiukat ja perijä joutuu joka tapauksessa maksajan rooliin. Perintöveron poisto hyödyttäisi yrityksiä sekä suomalaista omistajuutta ylisukupolisesti vahvistavien perheomistusten lisäksi pienempiä perijöitä joiden kohdalla kyseessä voi olla esimerkiksi suvun kesämökki. Vaikka kesämökillä olisi ollut koko ikänsä talkootöissä, esimerkiksi isovanhemmilta tai tädiltä perinnön tai lahjan saadessaan puhutaan pienissäkin summissa jo kohtuuttomasta verorasituksesta.

Perintöveron poisto vähentäisi pääomapakoa sekä lisäisi omistajuutta Suomessa. Perintöveron poistolla luodaan positiivista ilmapiiriä omistamisen ympärillä, joka vahvistaa koko kansantaloutta lisäämällä talouden rahoitus varantoa tuottaviin investointeihin.

Taloustieteessä pyritään myös pois kaksinkertaisesta verotuksesta koska se vähentää talouden kiertoa. Perintövero on vero, joka pahimmillaan Suomessakin peritään jo moneen kertaan samasta omaisuudesta. Tämän omaisuuden hankkimiseen käytetyistä tuloistakin on jo kertaalleen maksettu verot.

Suomalaisen omistajuuden ja koko kansakunnan vaurastumisen nimissä me Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaadimme Keskustan edistävän perintö- ja lahjaverotuksen poistoa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan tulevaisuuden Suomen verokertymästä. Vuonna 2022 perintö- ja lahjavero tuotti Suomelle verotuloja noin 900 miljoonaa euroa, eli noin 1,9 prosenttia kaikista verotuloista.

Keskustanuoret kannattaa kuitenkin perintöverotuksen päivittämistä. Perityn kiinteän omaisuuden verotusta verrattuna perittyyn irtaimeen tulisi muuttaa. Näin veron määrä hankalasti realisoitavissa kohteissa olisi pienempi ja turvattaisiin perheyritysten, erityisesti maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoksia.

33. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Seksityöstä maaseudun kantava elinkeino!

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat seksityötä koskevan lainsäädännön muuttamista samalle tasolle muiden elinkeinojen kanssa. Nykyinen seksityötä koskeva lainsäädäntö ei tunnista seksityötä varsinaisena elinkeinona. Vaikka seksin myyminen on Suomessa laillista tekee sitä koskeva epäinhimillinen lainsäädäntö siitä hyvin haasteellista sekä osittain vaarallista.

Nykyinen lainsäädäntö estää seksityötä harjoittavia henkilöitä markkinoimasta tarjoamia palveluita, vuokraamaan toimitiloja tai palkkaamaan työntekijöitä kuten vartijaa tai assistenttia. Asianmukaisten toimitilojen vuokraamisen kieltävä lainsäädäntö ajaa seksityöläiset lyhytaikaisten majoituspalveluiden pariin. Liikehuoneiston, lyhytaikaisen asuinhuoneiston, hotellihuoneen tai oman kodin vuokranantaja voi nykyisin mukaan syyllistyä parittamiseen. Lain vaikean tulkinnan takia harva haluaa ottaa vähäistäkin riskiä paritussyytöksistä, ja siksi paikkaa elinkeinon harjoittamiselle on äärimmäisen vaikeaa löytää.

Seksipalveluille on selvästikin tilausta, ja niiden suosio onkin kasvanut sosiaalisen median myötä valtavasti. Erityisesti maaseudun nuorten keskuudessa yksinäisyys on lisääntynyt merkittävästi. Onkin tärkeää huomioida maaseudulla olevat nuoret kokonaisvaltaisesti huomioiden myös yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet. On kuitenkin tärkeää pitää toimiala kaikille turvallisena, ja siksi lainsäädäntö kaipaakin kipeästi päivittämistä.

Palvelun ostamisen ja myymisen rakenne on tällä hetkellä epämääräinen. Vaikeasti tulkittavan lainsäädännön takia tilanteeseen voi jäädä epäselvyyttä tai väärinymmärrystä, jolloin väkivallan ja hyväksikäytön riski kasvaa.

Lainsäädäntö ohjaa työnteon tapoja epäammattimaiseen suuntaan. On vaikeaa toimia ammattimaisesti, jos lupaa siihen ei lain mukaan ole. Siksi Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat seksityötä koskevan lainsäädännön muuttamista samalle tasolle muiden elinkeinojen kanssa. Tavoitteena on parantaa seksityöntekijöiden asemaa, vähentää harmaata taloutta ja ihmiskaupan uhrien kärsimystä sekä purkaa ennakkoluuloja alaa kohtaan.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että on aika päivittää lakia, jotta se suojaa kaikkia seksi- ja erotiikka-alalla työskenteleviä. Laki takaa mahdollisuuden tehdä työtä turvallisesti ja luo selkeän eron pakottamisen ja omaan tahtoon perustuvan seksityön välille, jotta jokaisen turvallisuus voidaan taata nykyistä paremmin. Seksityöstä tulee tehdä lainsäädännön puitteissa kannattavaa.

34. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen maakuntalaulut lisättävä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Pohjois-Pohjanmaan keskustanuoret vaativat Suomen maakuntalaulujen lisäämistä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Maakuntalaulut eli Suomessa Suomen historiallisten ja nykyisten maakuntien kunniaksi sävelletyt tai tuohon tarkoitukseen myöhemmin valitut laulut ovat merkittävä osa Suomalaista kulttuuriperintöä. Maakuntalaulut vahvistavat alueellista identiteettiä, ja luovat yhteisöllisyyden tunnetta kovaan individualistiseen yhteiskunnan aikakauteen. Kulttuuriperinnön vaalimista tulisi korostaa vielä laajemminkin globalisoituvassa ja anglo-Amerikka vetoisessa maailmassa.

Nuoret ovat pitäneet perinteisiä maakuntalauluja epämuodikkaina pitkään. Maakuntalauluja kohtaan on kuitenkin virinnyt Suomessa viime vuosina ilmiselvää, toisaalla varovaista, toisaalla jopa intohimoista kiinnostusta. Tämä kiinnostus on saatettava nyt myös lasten ja nuorten keskuuteen tuomalla maakuntalaulut osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla oikeus vahvaan alueelliseen identiteettiin, ja siksi jokaisissa koulujen juhlissa tulisi raikua oman alueensa maakuntalaulu. Suomalaisiin maakuntalauluihin tulee tutustua myös musiikinopetuksessa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee maakuntalaulujen sisällyttämisen musiikinopetukseen lisäävän kulttuurituntemusta, isänmaallisuutta ja yleissivistystä, sekä tekevän suomalaista kulttuuria ja kansanperinnettä tutummaksi myös esimerkiksi maahanmuuttajaperheiden lapsille.

35. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Tuulivoimaloiden kiinteistöverotulot täytyy säilyttää kunnilla

Tällä hetkellä tuulivoimaloiden kiinteistöverot menee kokonaisuudessa kunnille. On kuitenkin väläytelty, että tuulivoimaloiden kiinteistövero menisi suoraan valtiolle.

Tämä käytäntö on säilytettävä, koska se antaa kunnille oikean syyn edistää uusiutuvan energian hankkeita. Tuulivoimalahankkeissa on aina haittoja, jotka vaikuttavat paikallisesti alueen asukkaisiin ja luontoon. Kiinteistöveronhyödyn poistaminen kunnilta johtaa todennäköisesti siihen, että tuulivoimarakentaminen pysähtyisi.

Tuulivoimaloista saatavat tulot muodostavat huomattavan tulolähteen kunnille, varsinkin pienille kunnille. Verotulot voivat olla suuri tulolähde, mikäli muuta merkittävää tulolähdettä on vaikeaa löytää.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Vaikka Keskustanuoret onkin huolissaan Itä-Suomen tilanteesta ja tuulivoiman kiinteistöverojen epätasaisesta maantieteellisestä kertymästä näemme, että joidenkin tahojen suunnittelema veron jakautuminen tasaisesti heikentäisi Suomen kilpailukykyä. Kuten aloitteessa mainitaan, kunta saisi sillä menetelmällä tuulivoimasta lähinnä haitat, joten kannustetta tuulipuiston hyväksymiselle ei enää olisi. Koko maan tasolla tämä johtaisi todennäköisesti siihen, että yksikään kunta ei enää haluaisi tuulipuistoja ja kaikki Suomen tavoitteet puhtaan energian suurvallon tuomasta elinvoimasta haihtuisivat tuhkana tuuleen.

36. Kainuun Keskustanuoret: Kajaanin yliopistokeskusta kehitettävä pitkäjänteisesti

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että Kajaanin yliopistokeskusta on kehitettävä. Kajaanin opettajakoulutus on saanut 80 varhaiskasvatuksen aloituspaikkaa sekä erityisopettajan pätevyitysmahdollisuuden - tämä on hyvä alkuaskel, jonka myötä opettajakoulutuksen seuraava mahdollistava siirtymä on uusien koulutusalojen lisääminen Kajaanin yliopistokeskuksessa.

Tällä hetkellä vain 3 % muualla yliopistoissa opiskelevista palaa takaisin maakuntaan. Vertailun vuoksi Kainuussa ammattikorkeakoulun käyneistä kuitenkin noin 50–60 % jää työskentelemään alueelle. Kainuuseen tarvitaan korkeasti koulutettuja ihmisiä töihin, joista on tällä hetkellä huutava pula. On kestävämpiä, jos tulevaisuuden osaajat katoavat maakunnasta juuri ennen työllistymismahdollisuuksia. Osaajien kiinnittyminen alueelle on paitsi aluetalouden kannalta oleellista, myös koko Itä-Suomen perusedellytys.

Kajaanin ammattikorkeakoulu tarjoaa laadukasta opetusta, mutta ei kuitenkaan korvaa yliopistokoulutusta. Kajaanin yliopistokeskuksen kautta voi tällä hetkellä opiskella useita eri tutkintoja tai tutkinnon osia useammassa yliopistossa, mikä on ilahduttavaa. Työvoimaa tarvittaisiin Kainuussa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä metalli-, ICT-, metsä- ja ravintola-aloilla. Uusien koulutusalojen lisääminen Kajaanin yliopistokeskukseen vastaisi työvoiman kohtaanto-ongelmaan.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy huoleen, että osaajien katoaminen maakunnasta on pitkällä aikavälillä kestävämpiä. Koulutuksen kehittämällä mahdollistetaan osaajien saaminen ja tämän myötä myös jääminen maakuntaan, mikä on aluetalouden kannalta elintärkeää.

37. Kainuun Keskustanuoret: Puolustusvoimien otettava käyttöön selkeämmät "turvallisen tilan periaatteet"

Kainuun Keskustanuoret haluavat Puolustusvoimien pureutuvan paremmin yleisilmapiirin kohentamiseen ja erinäisen häirinnän kitkemiseen.

Mediassa nousee aika ajoin tapauksia ihmisten kokemasta häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta Puolustusvoimissa, oli se sitten esimerkiksi asepalveluksessa tai työyhteisössä. Epäasiallista kohtelua koetaan ajoittain muun muassa miehistön keskuudessa, miehistön ja esimiesten/kouluttajien välillä, sekä henkilökunnan keskuudessa.

Puolustoimilla on tällä hetkellä käytössä Yleinen palvelusohjesääntö (YLPALVO), jossa mainitaan osittain esimerkiksi sotilaan käytökseen liittyvistä vaatimuksista. Kainuun keskustanuoret kuitenkin näkevät, että YLPALVO:n maininnat eivät ole riittäviä ja tarpeeksi konkreettisia. Lisäksi ne painottuvat pääasiassa palvelusta suorittavan näkökulmaan, eikä niinkään esimerkiksi henkilökuntaan tai sidosryhmään kuuluvan henkilön näkökulmaan.

Keskustanuorten Kainuun piiri esittää, että Puolustusvoimat ottavat käyttöön YLPALVO:n rinnalle erillisen "Turvallisen tilan periaatteet"- ohjeen, joka pureutuu laajemmin ja konkreettisemmin Puolustusvoimien turvallisemman ja eheämmän ilmapiirin rakentamiseen, sekä erinäisen häirinnän kitkemiseen, ottaen huomioon palvelusta suorittavien lisäksi myös henkilökunnan ja sidosryhmien jäsenet, esimerkkinä Sotilaskotien ja Varuskuntasairaaloiden henkilökunnat.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa kuvatun ilmiön ja jakaa tavoitteen Puolustusvoimissa esiintyvän häirinnän kitkemisestä. Keskustanuoret ei kuitenkaan näe, että uuden erillisen ohjeistuksen laatiminen olisi paras ratkaisu ongelmaan.

Sotilaan käyttäytymistä säännellään aloitteessa kuvatulla tavalla yleisessä palvelusohjesäännössä. Sääntelyä konkretisoidaan sotilaan käsikirjassa, jossa käsitellään muun muassa syrjintää, häirintää ja muuta epäasiallista käyttäytymistä. Siinä kuvataan toimintaohjeet sen varalle, jos kohtaa varusmiespalveluksessa epäasiallista käyttäytymistä, sekä esimiehen velvollisuus puuttua häirintään. Lisäksi ilmoitusmenettelyn ohjeet löytyvät käsketysti perusyksiköiden ilmoitustauluilta sekä tupakansioista. Näiden ohjesääntöjen rikkomukset voivat johtaa rikosoikeudelliseen vastuuseen palvelusrikoksina.

Palvelusrikos on jo nykyisellään rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen sisältämän lailla säätämisen vaatimuksen kannalta ongelmallinen tunnusmerkistö, sillä sen sisältöä ei yksiselitteisesti säädetä laissa. Hyvän lainsäädäntötavan näkökulmasta onkin siis tarkoituksenmukaista välttää uusien palvelusrikokseen kytkeytyvien ohjesääntöjen luomista, mikäli niiden tavoitteet on mahdollista saavuttaa täydentämällä nykyisiä ohjesääntöjä. Näin helpotetaan sotilaiden ymmärrystä ohjesäännöistä, joita palveluksessa tulee noudattaa, jotta rikosvastuuseen ei joutuisi.

Keskustanuoret katsoo, että aloitteen tavoitteet voidaan saavuttaa tarkentamalla ja täydentämällä yleisen palvelusohjesäännön ja sotilaan käsikirjan häirintää, epäasiallista käytöstä ja niihin puuttumista koskevaa sääntelyä. Tämän vuoksi erillisten turvallisen tilan periaatteiden käyttöönotto ole tarpeen.

38. Kainuun Keskustanuoret: Pysyvän oleskeluluvan asumisaikavaatimusta ei saa eriyttää kuuteen vuoteen

Kainuun Keskustanuoret on huolissaan pääministeri Petteri Orpon 20.6.2023 julkaistun hallitusohjelman aikeesta hankaloittaa pysyvän oleskeluluvan saamista aiempaa tiukemmilla kriteereillä. Hallitusohjelmassa suunnitellaan pysyvän oleskeluluvan asumisaikavaatimuksen pidentämistä aiemmasta neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Poikkeuksena esitetään neljän vuoden asumisaikavaatimusta työkäisille esimerkiksi tulotason ja Suomessa suoritettun ylemmän tutkinnon perusteella.

Ohjelmassa mainittu 40 000 euron vuositulo tarkoittaisi yli 3333,33 euron kuukausituloa, mikä ei ole saavutettava palkka esimerkiksi lähihoitajille, joita Suomessa kaivataan kipeästi. Ei ole myöskään realistista ajatella, että kaikki maahan muuttaneet aikuiset pääsisivät suorittamaan Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon ja välittömästi sen jälkeen töihin.

Asumisaikavaatimuksen nosto lisäisi asiointitarvetta Maahanmuuttovirastossa. Nykylainsäädännöllä esimerkiksi perheenjäsenten ensimmäinen lupa on enintään yhden vuoden mittainen, ja nykyisin jatko-oleskelulupia voidaan myöntää enintään 4 vuoden ajaksi. Kuuden vuoden oleskelu vaatisi siis todennäköisesti ainakin yhden haetun ja virastossa prosessoidun jatkoluvan lisää verrattuna nykyiseen.

Kainuun Keskustanuoret vaatii näillä perusteilla puoluekokoukselta linjausta, että asumisaikavaatimusta ei eriytettäisi hallitusohjelmassa esitetyllä tavalla. Vaikka kaikki ovat yhdenvertaisia lain edessä, ei ole tarkoituksenmukaista tehdä lakia vain suurpääomat tai vain parempiosaisten maahan muuttavien suosiminen mielessään.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen sisältöön, mutta toteaa, että valtuuskunta-aloitteiden tarkoituksena on vaikuttaa Keskustanuorten linjauksiin. Tämän vuoksi aloitteen vaatimus puoluekokouksen linjaukseen ei ole tarkoituksenmukainen.

39. Keski-Suomen Keskustanuoret: Edistetään vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta!

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen suosio on mm. Ukrainan tapahtumien myötä nopeassa kasvussa. Reserviläisten koulutusmäärät ovat nousseet hyvin merkittävästi viimeisten vuosien aikana ja tämä kehitysrata tulee säilyttää. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus yhdessä reservin kertausharjoitusten kanssa takaa sen, että Suomessa on jatkuvasti kehittyvä ja oppiva reservi valmiina toimimaan jokaisessa yhteiskunnan häiriötilassa.

Reserviläisten vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta järjestetään mm. Puolustusvoimien järjestämissä vapaaehtoisissa harjoituksissa sekä Puolustusvoimien operatiivisena kumppanina

toimivan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevilla kursseilla. Kouluttajina esimerkiksi MPK:n kursseilla toimivat sitoumuksen tehneet vapaaehtoiset reserviläiskouluttajat, joilla on motivaatiota ja osaamista kouluttaa reserviläisille uusia taitoja yhdessä Puolustusvoimien henkilökunnan kanssa. Vapaaehtoisiin reserviläiskouluttajiin nojaava toimintatapa on Puolustusvoimien valmiuden kehittämisen ja valtion varojen käytön kannalta hyvin tehokas ja tuottava järjestelmä.

Sitoutuneita reserviläisiä voidaan tarvittaessa käyttää myös Puolustusvoimilta tilattavan virka-avun tukena, jolloin myös varsinaisia poliisin resursseja ei tarvitse käyttää täysimääräisesti esimerkiksi kulunvalvonnan järjestämiseen poikkeustilanteissa. Huoltovarmuus on myös luonnollisesti ollut viime vuosina vahvasti esillä, ja esimerkiksi sähkön saatavuuden häiriöihin vastaamista koulutetaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen kursseilla. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus antaa jokaiselle reserviläiselle mahdollisuuden kehittää omia sotilaallisia taitojaan, vaikka kertausharjoitukseen ei tulisikaan kutsua.

Nykyllänsäädännön mukaan reserviläisellä on oikeus saada vapaata työstään käsketyt kertausharjoituksen ajaksi. Sama oikeus ei kuitenkaan koske vapaaehtoista maanpuolustusta. Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että reserviläiselle, joka osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiseen harjoitukseen tai MPK:n järjestämälle SOTVA-kurssille tulee säätää laissa oikeus saada työstään vapaata. Tämä edistäisi reserviläisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää sotilaallista osaamistaan vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kautta.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että kokonaisturvallisuuden lisäämiseksi reserviläisten koulutusta tulee edistää. Vapaaehtoisella lisäkoulutuksella saadaan sitoutettua vapaaehtoisia kouluttajiksi.

40. Keski-Suomen Keskustanuoret: Vanhemmille älylaitevalistusta

Monet aikuiset ovat riippuvaisia älylaitteista ja uudet ikäluokat tutustuvat älylaitteisiin aivan liian varhaisella iällä. Älylaitteet koukuttavat ihmisiä ja varsinkin kehittyvät aivot ovat alttiita riippuvuuksille. Liiallinen älylaitteiden käyttö häiritsee lapsen normaalia kehitystä, josta vanhemmat tai huoltajat ovat vastuussa. Keski-Suomen keskustanuoret vaativat huoltajille suunnattua älylaitevalistusta, jota voitaisiin toteuttaa esimerkiksi neuvolakäyntien yhteydessä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että on tärkeää valistaa huoltajia älylaitteiden vaikutuksista. Älylaitteet aiheuttavat riippuvuutta ja ovat haitaksi erityisesti kehittyville aivoille.

41. Keski-Suomen Keskustanuoret: Jyväskylään lääketieteellinen tiedekunta

Jo antiikin aikana Ateenassa lääketiede oli hyvin kehittynyttä. Nyt on aika tuoda lääketiede myös Suomen Ateenaan, Jyväskylään. Keski-Suomen keskustanuoret vaatii Jyväskylän yliopistoon lääketieteellistä tiedekuntaa. Lääkäreistä on pulaa valtakunnallisesti sekä erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Kun lääkäreitä koulutetaan enemmän, myös mahdolliset maaseudun lääkäriavokanssit tulevat täytetyiksi. Jyväskylässä valmiiksi olevat liikuntatieteellinen tiedekunta sekä psykologian laitos tukevat hyvinvointia ja voisivat sillä saralla tehdä yhteistyötä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että lääkärin koulutusmäärien nostaminen on yksi keskeinen keino vaikuttaa lääkäripulaan. Lääkärikoulutuksen lisäämisessä riittävä rahoitus on erityisen tärkeää. Keskustanuoret periaatteellisesti kannattaa alueellisesti hajautettua yliopistoverkkoa, jossa jokaisella yliopistolla on oman alueen vahvuuksia hyödyntävä ja tukeva omalaatuinen profiili. Uuden lääketieteellisen tiedekunnan avaaminen Jyväskylään tarjoaisi hyviä mahdollisuuksia hyödyntää yliopiston nykyisiä vahvuuksia suomalaisen lääketieteen kehittämiseksi.

42. Pirkanmaan Keskustanuoret: Ei vientivetoista palkkamallia lakiin

Pirkanmaan Keskustanuoret vastustaa hallituksen aikeita kirjata vientivetoinen palkkamalli lakiin. Vaikka vientivetoiselle palkkamallille on paljon hyviä perusteluja, on sille myös vasta-argumentteja.

Pirkanmaan Keskustanuoret ihmettelee sitä, että työmarkkinaosapuolten käydessä palkkaneuvotteluja, miesvaltaisilla aloilla palkkojen nosto on pätevä peruste työntekijöiden houkuttelemiselle ja pitämiselle, mutta naisvaltaisilla aloilla ei. Neuvottelut tulisi jatkossakin käydä työmarkkinaosapuolten kesken, eikä sementoida naisvaltaisten alojen palkkakuoppaa lakiin.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa näkemyksen siitä, että vientialojen merkitystä tulee korostaa suomalaisessa yhteiskunnassa ja sopivissa määrin toimia myös ohjaavana tekijänä. Hallituksen esitykseen sisältyy kuitenkin merkittävä riski siitä, että se vakiinnuttaa esimerkiksi naisvaltaisten alojen, kuten opetuksen ja terveydenhuollon palkkakuopan. Tämä johtuu siitä, että jatkossa näille aloille ei voitaisi suunnata epäsuhdaa korjaavaa suurempaa palkankorotusosuutta.

43. Pirkanmaan Keskustanuoret: Sähköautot verolle!

Valtio on kannustanut kuluttajia sähköautojen ostamiseen, sillä polttomoottoriautot saastuttavat huomattavasti sähköautoja enemmän. Sähköauton hankkiminen ei ole kuitenkaan automaattisesti

ekologista, sillä esimerkiksi sähköautojen litiumakkuihin tarvittavat koboltti ja nikkeli tulevat pääosin ympäristöä kuormittavista avolouhoksista.

Autovero ja polttoaineiden valmistevero sekä arvonlisävero tuovat valtiolle verotuloja lähes viisi miljardia euroa vuodessa. Autokannan muodostuessa entistä enemmän sähköautoista, jää valtion kassaan kuitenkin entistä suurempi lovi. Koska uusista sähköautoista ei tarvitse maksaa autoveroa ja myös polttoaineen verotulot putoavat väijäämättä, on tarpeellista ohjata verotusta tulevaisuudessa myös sähköautoihin.

Pirkanmaan Keskustanuoret esittää, että autovero palautetaan uusien sähköautojen hankinnan yhteyteen/ Suomessa otetaan käyttöön Keskustan mallin mukaisesti kilometrivero, jolloin maksettavien verojen suuruus perustuu ajettujen kilometrien määrään.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen henkeen, mutta ei usko, että kilometrien määrään suhteutettu verotus olisi tapa, joka olisi toteutettavissa sähköautojen verotukseen. Ongelmana näemme mittauksen, joka lisää ihmisen henkilökohtaisen liikkumisen valvontaa. Mittausta ei voitaisi tehdä auton omasta mittarista, sillä tulosta olisi helppo manipuloida. Tarvitsemme kokonaisvaltaisen autoveroreformin ja verotuloja myös sähköautoista tiestön korjausvelan korjaamiseen.

44. Pirkanmaan Keskustanuoret: Valkohäntäpeurat rauhoittamattomaksi lajiksi

Valkohäntäpeura on Suomen merkittävin hirvieläin saalismäärissä mitattuna niiden ollessa parhaimmillaan yli 70 000 yksilön luokkaa. Kannat ovat räjähtäneet muun muassa ylettömän ruokinnan vuoksi

Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii, että metsästyslakia päivitetään ja valkohäntäpeura siirretään riistaelimestä rauhoittamattomaksi eläimeksi. Valkohäntäpeura on vieraslaji ja uhka metsäkauriille, ja valkohäntäpeura on kesyyntymisellään näyttänyt samanlaisia tuhoeläinkäytöstapoja kuin jo rauhoittamattomiin eläimiin kuuluvat rotat, hiiret ja varislinnut. Valkohäntäpeura aiheuttaa satovahinkoja maataloudelle, sekä kasvimaille. Lisäksi peurat aiheuttamien kolarien kustannukset ovat usean kymmenen miljoonan euron luokkaa. Pirkanmaan keskustanuoret korostaa, että valkohäntäpeuran siirtäminen rauhoittamattomaksi lajiksi suojelisi Suomen luonnon monimuotoisuutta ja uhanalaisten lajien säilymistä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen

Valkohäntäpeuroja esiintyy Oulu–Joensuu-linjan eteläpuolella. Kanta painottuu voimakkaasti lounaiseen osaan Suomea ja muualla esiintymisalueella kanta on huomattavasti harvempi. Valkohäntäpeurojen talviruokinta ylläpitää kantojen kokoa, mutta toisaalta se helpottaa metsästystä ja sillä on näin ollen myös riistanhoidollinen merkitys. Vuonna 2022 valkohäntäpeuran kaatoluvista jäi

koko maassa käyttämättä kolmasosa. Valkohäntäpeuran ohella myös metsäauriskannat ovat kasvussa. Kantojen samanaikainen kasvu ei anna viitteitä valkohäntäpeuran muodostamasta erityisestä uhasta metsäauriskannoille.

Keskustanuoret tunnistaa valkohäntäpeurojen aiheuttamat haitat mm. liikenteelle, maanviljelylle ja kotipihoille erityisesti alueilla, joissa kanta on erityisen runsas. Keskustanuoret näkee kuitenkin, että valkohäntäpeuran aiheuttamia haittoja on ehkäistävä ensisijaisesti tehostamalla sen metsästystä riistalajina.

45. Pirkanmaan Keskustanuoret: Duopoli purettava!

Ruoan hinta on historiallisen korkealla ja samaan aikaan S- ja K-ryhmä tekevät ennätystuloksia. Aitoa kilpailua ei markkinoilla synny, sillä Kesko ja S-ryhmä hallitsee lähes 85 prosenttia Suomen päivittäistavaramarkkinoista. Kärsijöinä tilanteessa ovat niin tavalliset kansalaiset kuin ruoantuottajatkin. Keskittynyt päivittäistavarakauppa uhkaa lisäksi suomalaista ruokaturvaa. Samalla kun tuotantokustannukset nousevat ja viljelijöiden ahdinko syvenee, ruoantuottajille jää äärimmäisen pieni siivu tuotteen lopullisesta hinnasta.

Pirkanmaan keskustanuorten mielestä tilanne on kohtuuton. Siksi Pirkanmaan keskustanuoret esittääkin, että päivittäistavarakaupan duopoli tulee purkaa.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Ks. vastaus aloitteeseen 25.

46. Pirkanmaan Keskustanuoret: Opiskelijoita tuettava ja Kelan ateriatukea nostettava!

Opiskelijoilta on kiristetty vyötä useiden vuosien ajan, ja nykyisen hallituksen toimet eivät tee tilanteesta ainakaan parempaa. Siksi Pirkanmaan keskustanuoret esittää, että Kelan ateriatukea on nostettava ja opiskelijoiden taloudellista tilannetta tuettava. Ateriatuen nostaminen tukee opiskelijoita niin, että rahan käyttökohde on selvä, eikä tuet mene esimerkiksi viinaan. Opiskelijoita tulisi lisäksi kannustaa opiskelemaan tahdikkaasti ja valmistumaan tavoiteajassa porkkanoin, ei kepein.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää huolen opiskelijoiden päivittäistalouden haasteista. Sen parantamiseksi perustarpeiden, kuten ravitsemuksen, tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. Nosto ateriatukeen tukee parhaiten taloudellista apua tarvitsevia opiskelijoita, ja siksi se olisikin hyvä kohdennettu tuki.

47. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Keskustanuorille kunnianhimoinen maatalouspoliittinen ohjelma

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittävät, että Keskustanuorten tulee laatia uusi maatalouspoliittinen ohjelma, joka vastaa tämän päivän haasteisiin ja valmistaa liittoa myös tuleviin eduskuntavaaleihin.

Nuorten viljelijöiden määrä laskee, ja samalla tuotantoon kohdistuu valtavia paineita uudistua. Heikko kannattavuus vaivaa monia tiloja ja erilaiset lainsäädännön vaatimukset lisääntyvät. Lisäksi ilmastonmuutos tuo lisää epävarmuutta satoihin. Maatalouden keskittyminen ja tarvittavan työvoiman väheneminen vaikuttavat myös muun maaseudun elinvoimaan. Ruoantuotantoon tarvitaan ratkaisuja sekä kansallisella että EU-tasolla.

Keskustanuorissa on paljon maatalousalan asiantuntijoita, ja tätä kannattaa hyödyntää. Ohjelmatyö on aina myös tilaisuus oppia ja kehittää uusia tapoja työskennellä. Usein linjapapereita laaditaan mahdollisimman laajoiksi ja hamaan tulevaisuuteen säilyviksi. Tässä tapauksessa ehdotamme kuitenkin, että ohjelma pidetään tiiviinä pakettina, joka tarjoaa konkreettisia toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä.

Keskustan ei tarvitse pelätä ottaa kantaa maatalouteen leimautumisen pelossa. Ei myöskään kannata tuudittautua siihen, että epämääräinen viljelijöiden arvostus ilman selkeitä omia näkemyksiä riittää. Siksi myös Keskustanuorten kannattaa tarttua tähän haastavaan, mutta äärimmäisen tärkeään aiheeseen.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten edellinen maatalouspoliittinen ohjelma on vuodelta 2019. Maataloudessa on tapahtunut tämän jälkeen monia muutoksia, joten ohjelman päivittäminen on tarpeen.

48. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kohti nelipäiväistä työviikkoa

Työelämä on aina ollut enemmän tai vähemmän muutoksessa. Ero nykyisessä muutoksessa on siinä, että muutosvauhti on digitalisaation ja tekoälyn etenemisen myötä aiempaa nopeampaa. Työaika on kautta historian lyhentynyt ja keskeinen peruste sille on ollut tuottavuuden kasvu. Tuottavuuden kasvun myötä myös elintaso on noussut. Näkyvin seuraus tälle on ollut kulutuksen, ei vapaa-ajan lisääntyminen. Planeetan kantokykykin huomioiden tämä on väärä suunta.

Työelämän viimeaikaiset muutokset ovat lisänneet stressiä ja vaikeuttanut palautumista. Todellisen vapaa-ajan puutoksen ongelma on myös todellinen. Mielenterveyteen ja ihmisten jaksamiseen liittyvät haasteet nousevat esille lähes kaikissa työelämää koskevissa raporteissa. Nykyinen suoritusyhteiskunta on törmäämässä seinään kovaa vauhtia. Työpahoinvoinnin hintalapusta on esitetty erilaisia arvioita miljardeista kymmeneen miljardiin. Siksi Keskustanuorilla tulee olla selkeä visio tulevaisuuden työelämästä.

Yksi keskeinen osa tuota visiota tulisi olla siirtyminen kohti nelipäiväistä työviikkoa. Britanniassa toteutetussa laajassa nelipäiväisen työviikon kokeilussa tulokset olivat positiivisia. Työntekijöiden sekä fyysinen että henkinen terveys paranivat, stressitasot pienenivät, ahdistus, väsymys ja uniongelmat vähenivät. Samaan aikaan tuottavuus nousi.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret edistää nelipäiväisen työviikon laajaa kokeilua Suomessa. Kokeilu voitaisiin toteuttaa esimerkiksi yrityksissä valtion tukemana tai julkisella sektorilla. Samalla voitaisiin määritellä, millaisilla ryhmillä on suurin tarve nelipäiväiselle työviikolle, esimerkiksi lapsiperheillä ja ruuhkavuosia elävillä nuorilla aikuisilla.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että tieto on tärkeää pääomaa kaikessa yhteiskunnallisessa keskustelussa. Työelämän murros ja koneellistuminen voivat johtaa myös siihen, että työaikamuutokset ovat ratkaisu sille, että riittävän monelle suomalaiselle on jatkossa töitä. Nelipäiväisen työviikon selvitystyötä kannattaa tehdä työmarkkinoiden alati muuttuessa. Kokeilun sisällä olisi tarpeen tarkastella työaikajoustoja laajemmasta perspektiivistä kuin pelkästään työpäivien vähentämisestä, sekä pyrkiä saamaan tietoon myös muutoksen pitkäaikaisvaikutuksia.

49. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Ei valtion tukia turkistarhaukselle

Turkistarhaus on hiipuva elinkeino, joka kätkee sisälleen eettisiä ristiriitoja, terveydellisiä riskejä sekä yhä enemmän taloudellisia haasteita. Vuosien saatossa valtio on antanut alalle oman taloudellisen panoksensa. Viimeisimmän tiedon mukaan valtio on maksamassa turkistarhoille lintuinfluenssan vuoksi lopetettavaksi määrätyistä turkiseläimistä jopa 50 miljoonan euron korvaukset. On järjen köyhyyttä kohdentaa veronmaksajien varoja sellaisen alan tekehengitykseen, jonka tulevaisuuden näkymät ovat heikot ja joka on potentiaalinen epidemioiden lähde.

Valtion ei tule tukea turkistarhausta. Elinkeinonharjoittajien ja alalla työskentelevien alan vaihtoa ja mahdollista uudelleen kouluttautumista sen sijaan on tuettava. On ymmärrettävä, että alasta elantonsa tienäviä ei voi jättää oman onnensa nojaan. On kuitenkin eläinten, veronmaksajien ja yhteiskunnan edun mukaista, että valtion tukia ei jatkossa anneta turkistarhaukseen.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittävät, että valtio ei jatkossa tue turkistarhausta.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa ajatuksen siitä, että turkistarhauksen tukemisesta täytyy päästä irti. Ala on hiipuva ja tulevaisuuden näkymät ovat heikot. Keskustanuoret katsoo, että turkistarhauksesta on luovuttava oikeudenmukaisen siirtymän kautta vuoteen 2032 mennessä. Taloudellisten panosten kohdentaminen hiipuvalle alalle passivoi elinkeinonharjoittajia siirtymästä alalta etupainotteisesti.

50. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomen venäläisten saatava tasa-arvoista kohtelua

Suomenvenäläisille riski tulla syrjityksi on kasvanut Venäjän hyökkäyssodan alettua. Tämä on Suomen yhdenvertaisuusarvojen ja -lakien vastaista.

Syrjintää tapahtuu Suomessa myös ilman erityisiä olosuhteita, mutta suomenvenäläiset ovat erityisen hankalassa asemassa Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Suomenvenäläisten mahdollisuuksia saatetaan rajoittaa pakote- tai turvallisuussyistä. Tämänkaltaisen syrjintä on kuitenkin Suomen arvoja sekä yhdenvertaisuuslakia vastaan. Venäjän toimia vastustaessamme on äärimmäisen tärkeää tehdä töitä minimoidaksemme omiin kansalaisiimme kohdistuva haitta, vaikka heillä olisikin Venäjän kansalaisuus. Suomenvenäläisten reilulla kohtelulla vähennämme myös Venäjän mahdollisuuksia käyttää suomenvenäläisiä propaganda välineinä.

Suomenvenäläisille tulee taata reilut ja samanlaiset mahdollisuudet kuin muillekin suomalaisille, kuten on arvojemme ja lakiemme mukaista.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen henkeen, mutta pakotteet Venäjälle on asetettu syystä, emmekä koe, että niistä voidaan lähteä luistamaan. Tilanne ei ole Suomessa asuville venäläisille helppo, mutta Keskustanuoret näkee, että EU:n talous- ja liikkumispakotteet ovat tärkeä osa Ukrainan auttamisessa sodassa.

51. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Lastensuojeluun panostettava

Pohjois-Savon Keskustanuoret vaatii, että lastensuojeluun täytyy panostaa. Siihen ei saa kohdistaa leikkauksia, jotka heikentävät sen toimintaa.

Viimeisen vuoden aikana sekä valtio että hyvinvointialueet ovat yrittäneet etsiä säästöjä lastensuojelusta ja nuorisotyöstä. Tämä on lyhytnäköistä, sillä lasten ja nuorten hyvinvoinnista säästäminen johtaa ongelmien pahenemiseen ja pahimmillaan asettaa apua tarvitsevat lapset hengenvaaraan.

Lastensuojelun epäonnistuminen kasvattaa katkeraa sukupolvea, jolle yhteiskunta on osoittanut, että heidän elämällään ei ole merkitystä. Jos haluamme säilyttää ihmisten luottamuksen yhteiskuntaan, täytyy pitää kiinni siitä, että jokainen saa turvallisen lapsuuden.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee lastensuojelun matalat resurssit isona kansanterveyden kumuloituvana ongelmana ja vastustaa niihin kohdistuvia leikkauksia.

52. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sivistyskummi lapselle

Pohjois-Savon Keskustanuoret ehdottaa mahdollisuutta saada lapselle sivistyskummi.

Yhä useampi lapsi jää sivistyksen kentän ulkopuolelle. Tämä voi johtua esimerkiksi perheen taloudellisesta tilanteesta, vanhempien haasteista tai riittämättömästä tuesta lapsen ympärillä. Sivistyskummin tehtävänä olisi auttaa lasta kohti sivistyspalveluita esimerkiksi viemällä lasta harrastuksiin tai kulttuuripalveluihin. Sivistyskummi toimisi myös tukena esimerkiksi lukemaan opettelussa ja muiden sellaisten taitojen harjoittelussa, josta lapsi hyötyy sivistyspalveluita käyttäessään tulevaisuudessa. Sivistyskummitoiminta vaikuttaisi positiivisesti lasten sivistystasoon ja kykyyn hyödyntää sivistyspalveluita aikuisenakin.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa ajatusta sivistyskummitoiminnasta tai muusta sen kaltaisesta mahdollisuudesta osallistua kulttuuri- ja sivistyspalveluihin, jos tälle löytyy realistinen toteutusmuoto, kuten kunnan tarjoama palveluseteli. On tärkeää, että sivistyksen hedelmistä pääsee nauttimaan perheen lompakon paksuudesta huolimatta.

53. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Koulujen hankintoihin järjeä

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että peruskoulut voivat itse valita, mistä tukusta tilaavat oppimismateriaalit ja -välineet.

Peruskouluissa tarvittavien välineiden hinnat ovat nousseet merkittävästi viime vuosien aikana samaan aikaan, kun koulutuksen rahoituksesta on leikattu. Hintojen nousu jatkuu yhä, eivätkä leikkaukset ole vähentymässä. Merkittävästi nousseiden oppimismateriaalien ja -välineiden hintojen vuoksi kouluissa joudutaan miettimään, voidaanko välineitä tilata jokaiselle lapselle, vai jakavatko lapset esimerkiksi kirjansa toisen oppilaan kanssa.

Hintojen nousu johtuu määrätystä tukusta, josta koulun on tarviikkeensa tilattava. Tukku voi siis nostaa hintojansa halutessaan, ja koulujen on vain sopeuduttava tilanteeseen. Samaan aikaan samoja tuotteita saisi päivittäistavara-kaupoista merkittävästi halvemmalla. Vapauttamalla koulut yhteen tukkuun sitovasta sopimuksesta voitaisiin nostaa oppimismateriaalien ja -välineiden laatua ja määrää, ja täten taata myös laadukkaampi ja tasa-arvoisempi peruskoulu jokaiselle.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee joustavuuden ja valinnanvapauden parempana vaihtoehtona tarpeettomalle sääntelylle, etenkin, jos se on kulurakenteen kannalta optimaalista.

54. Satakunnan Keskustanuoret: Keskustanuoret kannattavat uutta yliopistoa

Keskittävät voimat ovat vallassa ja maakuntiin tarvitaan lisää akateemisia korkeakoulupaikkoja. Satakunnan Keskustanuoret esittävät, että jos jonkun maakunnan edunvalvonta saa edistettyä maakunnalle omaa yliopistoa, siten että perustamisen suhteen alkaa näyttää hyvältä, kannattavat silloin Suomen Keskustanuoret hanketta. Oli kyseessä sitten esimerkiksi Etelä-Pohjanmaa, Kainuu tai Satakunta.

Yliopistot lisäävät alueiden elinvoimaa, kuten hyvin tiedämme. Ne maakunnat, joissa omaa yliopistoa ei ole, ovat taantuneet joka suhteessa verrattuna kaupunkeihin, joissa oma yliopisto on. Näille maakunnille on kriittistä, että muualle yliopistoihin muuttavat eivät enää muuta opiskelujen jälkeen takaisin. Se uhkaa koko maakunnan monipuolista yritysten rakennetta, joissa töitä ja investointeja olisi näköpiirissä, mutta tekijöitä ei ole.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunnan vastaus:

Keskustanuoret kannattaa alueellisesti hajautettua yliopistoverkkoa, jossa jokaisella yliopistolla on oman alueen vahvuuksia hyödyntävä ja tukeva omalaatuinen profiili. Keskustanuoret tunnistaa oman itsenäisen yliopiston merkityksen alueen yritysten, investointien, osaamisen ja elinvoiman kannalta.

55. Satakunnan Keskustanuoret: Maataloustuottajia arvostettava enemmän

Keskustanuorten on tuotava enemmän esille arvostusta maataloustuottajia kohtaan. Keskustanuorten on myös välitettävä faktatietoa maatalouden tilanteesta.

Monetkaan kuluttajat eivät tiedä maatalousyrittäjien kulu- ja tulorakenteesta. Kuluttajat eivät tiedä hyötyvänsä maataloustukien maksamisesta. Maataloustukien tavoitteena on turvata elintarviketuotanto ja huoltovarmuus sekä kohtuulliset kuluttajahinnat kaupan hyllyllä. Samalla turvataan maaseudun elinvoimaisuus.

Nykyään oppikirjat tuovat esille puolueellista tietoa. Suomessa maatalous toimii kuitenkin eri tavalla kuin oppikirjoissa kerrotaan. Oppikirjoissa maatalouden tehotuotanto nimetään ilmastonmuutoksen pää syylliseksi. Vedotaan sademetsien tuhoamiseen, eläinten jatkuvaan lääkitsemiseen antibiootein. Näin ei tilanne kuitenkaan Suomessa ole.

Monilla muilla aloilla Suomessa yrittäjä pystyy paremmin vaikuttamaan tuloihinsa. Maataloustuotannon kustannukset kuten esimerkiksi lannoitteet ja polttoaineet ovat kasvaneet viime vuosina. Maataloustukia ei siis jää viljelijälle vaan sitä valuu sektorin ulkopuolelle.

Mediassa on noussut esille, että kuluttajat eivät ymmärrä maatalouden kustannuskriisiä, kun koneet kuitenkin kiiltävät. Toimivat ja tehokkaat koneet ovat toiminnan edellytys ja rahoitusyhtiön kanssa on mahdollista solmia sopimuksia. Luonnonvarakeskuksen mukaan vuonna 2023 maatalousyrittäjän keskimääräinen työtuntiansio oli 5,2€.

Satakunnan Keskustanuoret vaativat, että Keskustanuoret välittävät entistä enemmän faktatietoa maataloudesta ja ottavat näkyvämmiin kantaa nykyiseen tilanteeseen.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa kotimaisen ruoan tietoisuuden lisäämistä lapsilla ja nuorilla (ks. vastaus aloitteeseen 3) sekä maatalouspoliittisen linjapaperin päivittämistä (ks. vastaus aloitteeseen 47). Näin ollen maataloudesta viestiminen ja kannanottojen teko tulee näkymään vahvemmin lähivuosina. Keskustanuoret näkee, että oppimateriaalit ovat tutkittuun tietoon perustuvia, ja emme ole valmiita puuttumaan niiden sisältöihin poliittisesti tässä tai muissakaan aiheissa. Keskustanuoret muistuttaa myös, että asioiden arvostaminen ei välttämättä johda konkreettisiin toimenpiteisiin.

56. Satakunnan Keskustanuoret: Ammattikorkeakoulut kunniaan

Keskustanuorten on otettava enemmän kantaa koulutuspolitiikkaan. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen kuinka merkittävä vaikutus ammattikorkeakouluilla on alueiden elinvoimaan ja työllisyyteen. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n mukaan kaksi kolmesta ammattikorkeakoulusta valmistuneesta työllistyy opiskelumaakuntaansa.

Ammattikorkeakoulut tekevät monipuolista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI) sen lisäksi, että ne kouluttavat opiskelijoita alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon. Ammattikorkeakouluilla on myös keskeinen rooli uusien osaajien tuomisessa alueille. Muuttotappiokunnissa osaajatarpeita pystytään paikkaamaan ammattikorkeakouluilla, jotka houkuttelevat opiskelijoita toisista maakunnista laadukkaalla opetuksella ja hyvillä työllistymisnäkymin.

Suomen syntyvyys ennusteet näyttävät huolestuttavilta ja monien alojen osaajista tulee jatkossakin olemaan pulaa. Ammattikorkeakouluilla onkin suuri merkitys kansainvälisten osaajien tuonnissa Suomeen. Arenen mukaan vuonna 2022 alkaneisiin koulutuksiin paikan vastaanottaneita ulkomaalaisia opiskelijoita oli lähes 7000.

Satakunnan Keskustanuorten mielestä Keskustanuorten on tunnustettava ammattikorkeakoulujen merkitys alueiden elinvoimalle. Moni keskustanuorten jäsen toimii nuorena kunta- ja/tai aluepäättäjänä, joten on tärkeää viestiä tästä jäsenistölle ja näkyvästi myös ulospäin. Koulutuspolitiikka ei kuulu vain Keskustaopiskelijoille vaan myös sivistyspuolueen nuorisojärjestön on voitava ottaa siihen kantaa. On kyse myös alueiden tasa-arvosta ja elinvoimasta, jotka ovat Keskustalaisille tärkeitä.

Valtuuskunnan vastaus:

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Kaiken koulutuksen arvostus on sisäänrakennettuna Keskustanuorten toimintaan, ja ymmärrämme ammattikorkeakoulujen valtavan merkityksen maakunnille.